

JOURNALISTI

15
2015

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
91. vuosikerta 17.12.2015

Sinuun luotetaan

Jarmo Pöyry luottaa mediaan,
kuten luottaa valtaosa
suomalaisista.

8

tässä lehdessä

○ Aamulehden Taneli Koponen paljasti VM:n viestintäsuunnitelman yksityiskohdat. **27**

KUVA: ELIAS LAHTINEN

○ Toimittaja Anu Partanen muutti New Yorkiin ja opetteli uuden työkielen. Enganniksi kirjoittaminen sujuu, mutta kielen vaihtaminen oli työläs prosessi.

16

○ Journalistiliitto ryhtyy tarjoamaan jäsenilleen uravalmennusta. Valtuuston päätöksen mukaan ensi vuonna valmennukseen pääsee 150 liiton jäsentä.

32

Kaupallisen median resurssit suhteessa verorahoilla toimivaan Yleisradioon heikkenevät kaiken aikaa. Vanjoen työryhmän toimenpiteistä voimaan saadaan korkeintaan pieni osa. Luonnostellut tukitoimet suhteessa valtion tekemiin heikennyksiin ovat täysin alimitoitettuja.

Turun Sanomien pääkirjoitus 8. joulukuuta

Suomessa pystyy muuten harjoittamaan mediabisnestä suomen kielellä myös ilman, että tarvitsee edes tästä kotimaisesta perinteisestä mainos-

markkinasta välittää. Kun pyörittää internetpalvelimia ulkomailta ja kerää rahat suomalaisilta peliriippuvailta Maltalla toimivien nettipelifirmojen kautta, se on mahdollista.

Vastaava päätoimittaja Markku Huusko
Uudessa Suomessa 7. joulukuuta

Todellista julkista palvelua olisi esimerkiksi Vanjoen työryhmän ehdottama Ylen verkkopalvelun laajentaminen avoimeksi kansalliseksi sisältöalustaksi.

Aamulehden pääkirjoitus 8. joulukuuta

Ehdotettu Ylen verkkopalvelun avaaminen kansalliseksi sisältöalustaksi on kuolleena syntynyt ajatus. Verkko on pullollaan kaikenlaisia julkaisualustoja, eikä yksi yleinen temmelyskenttä lisää tekisi tiedonvälitystä yhtään moniarvoisemmaksi. Yle on vahvassa asemassa vertailussa kilpailijoihinsa. Ei ole kuitenkaan Ylen tyttöjen ja poikien vika, että sen rahoitusasema on vihdoinkin vakiintunut.

Hämeen Sanomien pääkirjoitus 9. joulukuuta

JOURNALISTI

Journalisti Journalisten
Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
91. vuosikerta 17. 12. 2015

TOIMITUS

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA
/ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Markku Lappalainen 040 586 0613

TOIMITUSSIIHTEERI/REDAKTIONS-
SEKRETERARE
Manu Marttinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT/REPORTRAR
Nina Erho 050 379 8155
Manu Haapalainen 050 379 9108
Marja Honkonen (perhevapaalla)

ULKOASU/LAYOUT
Heli Saarela 050 528 5001

TILAUKSET/BESTÄLLNINGAR
YAP tilaajapalvelu 0303 9778
tilaajapalvelu@yap.fi

PAINO/TRYCKERI
I-print Oy, Seinäjoki
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA/UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
(09) 6122 330, faksi (09) 640 361
PL 50, 00531 Helsinki

etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.släktnamn@journalistiliitto.fi
www.journalisti.fi

KANNEN KUVA: Manu Marttinen

*Journalisti vaalii
laadukasta journalismia,
sananvapautta ja
alan parhaita perinteitä.
Journalisti tarkastelee
kriittisesti media-alaa
ja sen ilmiöitä.*

MARKKU LAPPALAINEN markku.lappalainen@journalistiliitto.fi

Reiluun mediakilpailuun

Pätevät pärjäävät reiluilla mediamarkkinoilla. Näin voi tiivistää professori **Anssi Vanjoen** johdolla toimineen liikenne- ja viestintäministeriön asettaman työryhmän viestin. Tilannearvio on siis: markkinat eivät nyt ole reilut ja niillä huseeraa epäpätevää porukkaa.

Kun sanojen savuverhon puhalttaa pois kotimaisia mediamarkkinoita arvioineen työryhmän raportista, esille nousee joukko toimenpide-ehdotuksia, jotka ovat omiaan parantamaan median toimintaedellytyksiä.

Ehdotuksissa on mukana eräitä Journalistiliiton tärkeitä pitämiä asioita. Digisisältöjen arvonlisävero, mainonnan vapauttaminen, koulutuksen ylitarjonnan hillitseminen sekä freelancerien ja muiden itsensä työllistäjien asema on noteerattu raportissa myönteisiä toiveita herättävästi.

Työryhmä katsoo niin tanskasti digitaaliseen tulevaisuuteen, että se on sivuuttanut pe-

rinteisten mediatalojen akuutit ongelmat, vaikka lehdistön toiminnan turvaaminen tässä ja nyt vahvistaisi myös toimialan digitaalista tulevaisuutta.

”Työryhmä on sivuuttanut perinteisten mediatalojen akuutit ongelmat.

Työryhmä esittää, että digitaalisten sisältöjen arvonlisävero alennetaan samalle tasolle painettujen lehtien kanssa. Hyvä näin, mutta varsinainen ongelma on juuri painettujen lehtien alv:n taso, joka nousi viime hallituskaudella nollasta kymmeneen prosenttiin.

Hämeen Sanomat konkretisoi pääkirjoituksessaan 9. joulukuuta alv:n merkityksen: ”Jos valtiovalta tuntee sananvapauden miekan piston sydämesään, on painettujen lehtien arvonlisäveron kevennys tehok-

kain keino tuskan lieventämiseen. Sen kummempia poppa-konsteja ei tarvita.”

Erikaisen paljon työryhmä haluaa peukaloida Yleisradiota, johon kohdistuu lähes kolmannes ehdotetuista toimenpiteistä. Raportissa esitetyn tavoitteen mukaan Ylestä tulisi tehdä kotimaisten tuotantojen jakelu-yhtiö, osto-organisaatio ja kansallinen sisältöalusta.

Tähänkin voi lainata Hämeen Sanomia: ”Kouristelevan lehdistön asema ei muuksi muutu, vaikka Yleä kuritettaisiinkin.”

Ylen rooli tulee kunnolla punnituksi työnsä aloittaneessa parlamentaarisessa työryhmässä. Vanjoen työryhmän *Pätevät pärjäävät* -raportin esitykset tulevat siinä työssä arvioiduksi Ylen yhteiskunnallisen roolin ja yleisön tarpeiden näkökulmasta.

Epäilemättä Ylenkin pitää muuttua, jotta työryhmän tavoitteleva reilu kilpailuym-päristö pääsee kehittymään, mutta ihan uusiksi sitä ei sovi myllätä.

Pakkolakien kurimus

Monet asiantuntijat suhtautuvat kriittisesti hallituksen kaavailuihin pakkolakeihin. Lakipaketista antamassaan lausunnossa Journalistiliitto toteaa, että journalistien lomiin ja lomarahoihin sekä arkipyhiin kohdistuvat leikkaukset eivät edistäisi hallituksen tavoittelevaa kilpailukykyloikkaa. Journalistit kärsisivät muita palkansaajia enemmän.

Lehdistön ja Ylen työehtosopimuksiin neuvotel-

lun seitsemännen lomaviikon leikkaaminen merkitsisi journalistille ja ohjelmatyöntekijöille 2,5 prosentin ansionmenetystä, kun hallitus laskee koko työmarkkinakentän mitassa lomaleikkausten vaikutuksen vain 0,1 prosentiksi. Toimitusallala leikkaukset lisääisivät myös työttömyyttä.

Vapaita korvauksia koskevat tes-määräykset ovat syntyneet neuvottelujen tuloksena: on saatu jostaakin, kun on luovuttu jostakin. Ne eivät ole sattumalta saatuja armonpaloja, vaan tienattuja ansioita.

KASVO

JAAKKO TAPANINEN

● 51-vuotias sisältömarkkinointiyhtiö Great Pointin perustaja ja päästrategi. KSF Median hallituksen ja Suomen Kulttuurirahaston johtokunnan jäsen.

● Työskennellyt aiemmin muun muassa kustannusyhtiö Kotimaan toimitusjohtajana, Tammen kustannusjohtajana, Imagen päätoimittajana ja City-lehden reporterina. Kirjoittanut useita tietokirjoja.

● Laati vuosi sitten kaupallisten media-yhtiöiden tilauksesta Yleisradion roolia ruuti-neen Ylen suuri tehtävä-raportin.

10 kertaa laadukkaammin

Yrittäjä Jaakko Tapaninen haluaa lisää kunnianhimoa, tutkivaa datajournalismia ja rahaa mesenaateilta.

JANNE SALOMAA, TEKSTI • MEERI UTTI, KUVA

Markkinointiyrittäjä ja kirjailija **Jaakko Tapaninen** haluaa parempaa journalismia: Kymmenen kertaa nykyistä parempaa. Tai ainakin journalistien pitäisi olla kymmenen kertaa kunnianhimoisempia.

Tapaninen ja **Marko Ahtisaari** kertovat 10X-asenteesta ja median murroksesta tuoreessa 10X Finland -kirjassaan. Kirjassa esitellään digitaalisen median menestyjiä, kuten BuzzFeed, Vice ja The Guardian.

Suomalaisia esimerkkejä ei ole. Syynä on paitsi se, että kirja pohjautuu ulkomaisten media-asiantuntijoiden haastatteluihin, myös se, että Tapanisen mielestä Suomessa ei tehdä yhtään journalistista tuotetta 10X-asenteella. Lähimpänä hänestä on *Long Play*.

"Journalismissa 10X-asetenne voisi tarkoittaa 10X-laatua 10X-määrän sijasta. Maailma on jo niin täynnä mölyä, että keskittymällä sen lisäämiseen tuskin voi rakentaa itselleen vahvaa asemaa", Tapaninen sanoo.

Miten ihminen pystyy tekemään kymmenen kertaa laadukkaampaa työtä?

Ei ehkä yksin pystykään, Tapaninen vastaa.

"Jos ihminen pelaa shakkia ihmistä vastaan, parempi voittaa. Jos ihminen pelaa konetta vastaan, kone voittaa. Mutta jos ihminen ja kone pelaavat konetta vastaan, ihminen ja kone voittavat."

Etenkin tutkivassa journalismissa voi Tapanisen mielestä saavuttaa paljon, jos toimittajat opettelevat analysoimaan informaatiota tietokoneella.

TEKNIIKAN HYÖDYNTÄMINEN ei sinällään kuitenkaan tuo media-alalle rahaa. Mistä journalistit saavat tulevaisuudessa elantonsa?

10X Finland esittelee neljä ansaintatapaa.

Ensimmäinen on yritysten tai yhteisöjen maksama sisältömarkkinointi – joka tosin ei ole journalismia.

"Ja näiden välillä pitää olla selvä raja", Tapaninen, ex-journalisti ja nykyinen sisältömarkkinoija, sanoo.

Toinen ansaintamalli on tavoitella paljon verkkokävijöitä ja mainoseuroja.

"Suomi saattaa kuitenkin olla liian pieni maa ja kielialue massiiviseen kävijämäärään perustuvan journalismin tuottamiseen."

”Maailma on jo niin täynnä mölyä, että keskittymällä sen lisäämiseen tuskin voi rakentaa itselleen vahvaa asemaa.

Kolmas malli on "niche", tarkasti kohde-ryhmälle tehty sisältö, josta kohdeyleisö on valmis maksamaan.

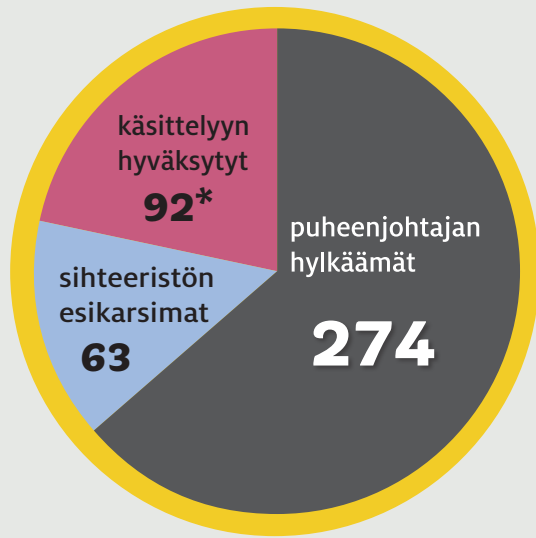
Tärkeimpänä tulevaisuuden tulonlähteenä Suomessa Tapaninen pitää kuitenkin ideologista pääomaa: yleishyödyllisiä säätiöitä ja vauraita yksityishenkilöitä, jotka rahoittavat laatujournalismia sivistyksen ja demokratian nimissä.

Valtiota Tapaninen ei odota journalismin pelastajaksi. Mediatuotteiden arvonlisäveroa hän kuitenkin alentaisi. Samoin hän haluaisi, että Yle tilaisi nykyistä enemmän sisältöä ulkopuolisilta yhtiöiltä.

"Yleisradio on fantastinen asia. Iso kysymys on kuitenkin, miten yhtiö edistäisi parhaiten median moniarvoisuutta." ●

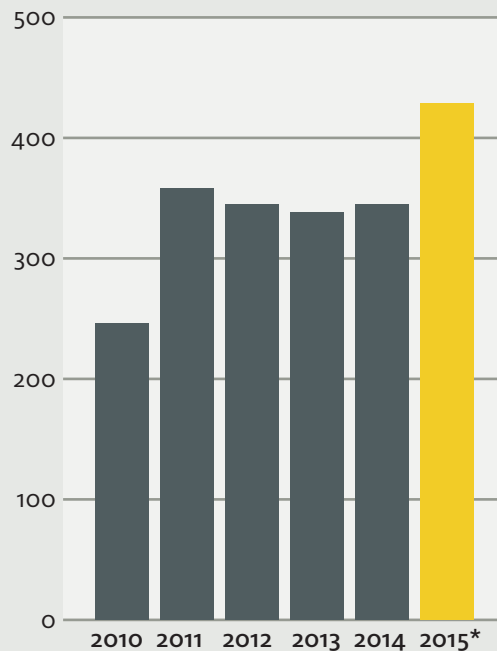
JSN:LLE ENNÄTYSMÄÄRÄ KANTELUITA 2015

*TILANNE 10. JOULUKUUTA
LÄHDE: JSN

Yht. 429 kantelua

JSN:n saamat kantelut vuosina 2010–2015

KANTELUN HYLKÄÄMISESTÄ VOI VALITTA

● JSN on viime vuosina karsinut valtaosan saamista kanteluista. Kantelija saa aina perustelut päätöksestä ja voi tehdä uudelleen käsittelypyynnön, jonka ratkaisevat JSN:n varapuheenjohtajat.

● Tänä vuonna JSN on saanut noin 30 uudelleen käsittelypyyntöä, joista yksikään ei ole johtanut hylkäyspäätöksen pyörittämiseen. Viime vuonna neuvosto otti yhden tapauksen käsittelyyn uudelleen käsittelypyynnön perusteella. Lopulta JSN antoi kantelusta vapauttavan päätöksen.

JSN hylkäsi 79 prosenttia kanteluista

JANNE SALOMAA, TEKSTI • HELI SAARELA, GRAFIIKKA

Julkisen sanan neuvosto on tänä vuonna saanut ennätysmäärän kanteluita. Iso osa niistä on kuitenkin ollut puutteellisia tai aiheettomia.

Kulunut vuosi on ollut ennätyskäsittelyisen kiireinen JSN:n toimistolle. JSN oli saanut 10. joulukuuta mennessä yhteensä 429 kantelua. Aiempi ennätysvuosi oli 2011, jolloin neuvostolle kanneltiin 358 kertaa. Viime vuosikymmenellä kanteluita tuli yleensä alle 200 vuodessa.

Valtaosan kanteluista neuvosto kuitenkin hylkää. Tänä vuonna puheenjohtaja **Risto Uimonen** on päättänyt ottaa neuvoston käsiteltäväksi 92 kantelua. Se on vain 21 prosenttia kaikista kanteluista.

Karsiminen johtuu Uimosen mukaan siitä, että suurin osa kanteluista on puutteellisia tai aiheettomia.

”JSN:llä on tarkat ohjeet siitä, millaisia kanteluja se käsittelee. Jos kantelee toisen ihmisen puolesta ilman hänen suostumustaan yksityisyyden suojaan liittyvässä asiassa, kantelua ei voida ottaa käsittelyyn.

Samoin käy silloin, jos kantelija ei osoita, mitä journalistin ohjetta tiedotusväline on hänen mielestään rikkonut. Se ei riitä, että kirjoittaa ”Yleisradion toimineen aina väärin”, Uimosen sanoo.

JSN:N SIHTTEERISTÖLLÄ on merkittävä valta siihen, mitkä tapaukset päätyvät neuvoston käsittelyyn. Sihteeristö karsii suoraan noin 10–15 prosenttia kanteluista.

”Ensimmäisinä karsitaan nimetömät kantelut ja tapaukset, jotka eivät kuulu JSN:n sääntelyn piiriin, kuten mainokset. Neuvosto ei myöskään käsittele tapausta, jos kantelija väittää, että kyse on rikoksesta, vaan suosittelee kääntymään poliisin puoleen”, kertoo JSN:n pääsihteer **Ilkka Vanttinen**.

Lopuista kanteluista sihteeristö valmistelee puheenjohtajalle esityksen siitä, tulisiko tapaus käsitellä neuvostossa. Usein hylkäysesityksen syynä on se, ettei kantelijan henkilöllisyyttä ole saatu varmistettua tai että media on korjannut virheensä asianmukaisesti JSN:n yhteydenoton jälkeen.

Risto Uimosen mukaan yksikään aiheellinen kantelu ei ole jäänyt käsittelemättä suuren kantelumäärän takia.

”Kun kantelumäärät ovat kasvaneet, myös langettavien päätösten osuus on kasvanut. Se kertoo siitä, että neuvostoon viedään journalistin ja journalistisen etiikan kannalta oikeita asioita”, puheenjohtaja sanoo.

Langettavien osuus JSN:n ratkaisuista oli tänä vuonna marraskuun kokouksen jälkeen ennätysuusi 51 prosenttia. Viime vuonna langettavien osuus oli 40 prosenttia, ja sekin rikkoi aiemman ennätyksen. JSN:n vuoden viimeinen kokous pidettiin lehden painoon menon jälkeen keskiviikkona 16. joulukuuta.

KANTELUMÄÄRIEN KASVUN lisäksi suuri langetusprosentti johtuu Uimosen mukaan myös siitä, että toimittajat sortuvat liian usein alkeellisiin virheisiin.

”Toimituksissa ei tunneta riittävästi *Journalistin ohjeita*.”

Viime vuoden tapaan JSN on tänä vuonna huomauttanut eni-

ten virheen korjaukseen liittyvistä puutteista.

Suuri kanteluiden ja langettavien määrä osoittaa Uimosesta neuvoston olevan uskottava.

”Yleisö luottaa, että JSN:llä on merkitystä.”

Toisaalta kanteluvyöry koettelee JSN:n resursseja. Yli kolmannes kanteluista, jotka JSN on tänä vuonna hyväksynyt käsiteltäväksi, käsitellään vasta ensi vuonna.

JSN saa ensimmäisen kokopäiväisen puheenjohtajan, kun **Elina Grundström** aloittaa vuoden alussa. Se ei kuitenkaan Uimosen mukaan välttämättä nopeuta kanteluiden käsittelyä, ellei puheenjohtajan rooli muutu.

Risto Uimonen toivoo, että JSN:n kannatusyhdistys harkitsisi, pitäisikö puheenjohtajalle antaa oikeus tehdä langettavia päätöksiä kaikkein selvimmissä tapauksissa.

”Mielestäni neuvoston antamista langettavista päätöksistä 5–10 prosenttia on ollut viime vuosina sellaisia, että puheenjohtaja olisi voinut tehdä niistä ratkaisun sihteeristön esittelyn perusteella.” ●

SEPPÖ SIMOLA

seppo.simola@evl.fi
KIRJOITTAJA ON KIRKKO JA KAUPUNKI -LEHDEN PÄÄTOIMITTAJA.

Jeesus ei ollut jees mies

Miten kristillinen lehti voi esittää sellaisia mielipiteitä, että uskovaiset loukkaantuvat? Onko sopivaa julkaista kirkollisessa lehdessä osoittelevia pilapiirroksia aiheista, jotka jakavat voimakkaasti kansaa? Miten on mahdollista, että seurakuntien lehti asettuu niin yksipuolisesti kirkon virallista kantaa vastaan?

Tämänkaltaisia kysymyksiä on singahdellut ilmoille parinkymmenen vuoden ajan *Kirkko ja kaupunki* -lehden ympärillä. Vastaus on yksinkertainen: Lehti noudattaa linjaansa, jonka julkaisija on määritellyt. Jos julkaisija haluaa reipasta ja rohkeaa lehteä, jonka yhtenä tehtävänä on osallistua kirkossa ja yhteiskunnassa käytävään keskusteluun, pitää toimituksen yrittää sellaista tehdä.

Yhteiskunnallista keskustelua ei synny eikä siihen osallistuta sanomalla, että tästä tai tuosta pitäisi keskustella. Sitä syntyy heittämällä peliin reipas teesi. Sen jälkeen voi rauhassa jäädä odotelemaan antiteesiä. Siitä mennään eteenpäin synteisiin ja niin edelleen. Jos lehdessä otetaan kantaa reippaasti, pitää antaa tilaa myös reippaille vastakkaisille mielipiteille. Ihan parasta on tulla haukutuksi omassa lehdessä. Se on sananvapautta. Lukijoihin täytyy luottaa, he tekevät omat päätelmänsä ja jatkavat omaa keskusteluaan.

Entäpä jos joku suuttuu tai loukkaantuu? So what? Mikään ei muutu ellei joku suutu. Kun joku viiltää naarmua omaan ehjään maailmankuvaan, se sattuu. Silloin kuohahdaa. Vielä 1990-luvulla tuli kansioitain fanipostia ja kuunneltiin luuria korva punaisena. Nyttömin palaute tulee etupäässä sähkö-

köisenä. Somessa porukka saa lisää voimaa kuohuntaansa ja palaute käy yhä härskimmäksi. Monilta on kadoksissa soveliaisuuskoodit tykänään.

KAIKEN SOMEHUUTAMISEN keskellä lehdistön tehtävä on sitkeästi antaa oikeaa tietoa ja käydä omalla tavallaan yhteiskunnallista keskustelua. Se on demokraattinen tie muutokseen. Lukijat viime kädessä ratkaisevat, minkä painoarvon antavat yhtäältä punnituille puheenvuoroille, toisaalta kevyille yksisilmäisille heitoille.

Joskus saattaa tuntua, että keskusteluun osallistuminen on tuuleen huutamista. Eivät ihmiset toki muuta mielipiteitään noin vain, vaikka kuinka kirjoittaisit ihmisten ja enkelien kielillä. Asenneilmaston muutos vie aikaa. Verkallensa painuu vuoreen rauta. Esimerkiksi ihmisten asenne sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin oli 20 vuotta sitten aivan muuta kuin tänään. Pitkä tie on kuljettu.

Ei tarvitse olla suuri profeetta ennustaakseen, että seuraavat vähintään 20 vuotta Suomessa väännetään asenteista maahanmuuttajiin. Kumpi valtaa alaa enemmän, avara ja ihmisten samanarvoisuuteen uskova vai sulkeutunut ja erilaisuuteen epäluuloisesti suhtautuva linja?

Jeesus ei ollut mikään jees mies. Hän ei myönteilyllä aikansa yleistä mielipidettä vaan asettui epäroimattä hyljeksittyjen ja syrjäytettyjen puolelle. Ei hän säästellyt sanaista arkkuun, oli sitten kyse temppelin pyhyyden turmelleista rahanvaihtajista tai aikansa vallanpitäjistä, jotka kätkeyivät pyrkimyksensä hurskauden kaapuun. Hyvä esikuva kristilliselle journalistille. Siis jokaiselle journalistille. ●

Jarmo Pöyry

**”Media tekee
työnsä hyvin.”**

Minna Heimonen

**”Suomalaisen
median luotetta-
vuus on hyvällä
tasolla.”**

Jaana Arvo-Kuparinen

**”Tabloidi vaatii sen,
että lehti tehdään
kuvituksen ehdoilla.”**

Kyllä kansa tietää

Kansa luottaa mediaan, mutta pitää toimittajia pohjasakkana. Journalistin Manu Haapalainen ja Manu Marttinen lähtivät Tampereelle saakka ottamaan selvää kansalaisten asenteista.

MANU HAAPALAINEN, TEKSTI ○ MANU MARTTINEN, KUVAT ○ HELI SAARELA, KUVITUS JA GRAFIikka

Perjantai 13. marraskuuta Klo 9.36 Pendolinon ravintolavaunussa tuoksuu kahvi ja pullo. Aamiainen maistuu Helsingistä pohjoiseen lähteneen junan asiakaille. Ravintolassa istuu myös **Liisamaija**, leivonnaiseensa syventynyt rouvashenkilö. Hän kertoo meille, voiko suomalaisiin tiedotusvälineisiin luottaa.

Sitä tulee nykyisin mietittyä. Tutkimustieto ja toimittajien omat kokemukset ovat ristiriitaisia.

Tutkimusyhtiö T-Media tutki tänä syksynä kansakunnan arvomaailmaa. Tulosten mukaan mediaan luottaa vain 27 prosenttia suomalaisista. Se on todella vähän. Esimerkiksi poliisin luottaa 90 prosenttia, yksi **Aarnio** sinne tai tänne. Oikeuslaitokseen ja Puolustusvoimiin luottaa niihinkin sentään kolme suomalaista neljästä.

Meihin – mediaan – luotetaan vähemmän kuin kuntapäätäjiin ja melkein yhtä vähän kuin työnantajajärjestöihin. T-Median tilastoissa toimittajat

ovat raahustaneet 30 prosentin tietämissä jo vuosikaudet. *Valittujen Palojen* viimevuotisessa tutkimuksessa toimittajien ammattikuntaa piti luotettavana vain 32 prosenttia vastanneista.

Rasistiset sivustot, kuten *MV-lehti*, huutavat päivästä toiseen miten valtamediaan ei voi luottaa. Vasemmisto huutaa valtamedian myötäilevän rasisteja. Klikkausjournalismille nauretaan oikealta ja vasemmalta.

Mutta se on vain yksi totuus.

Liisamaija on mediansa löytänyt, ja on ihan tyytyväinen. Hän kyllä luottaa mediaan, mutta ei suuria otsikoita repiviin, ihmisten tunteilla revitteleviin iltpäivälehtiin. Eikä *Magneettimediaan*.

Hän sanoo, että media yleisesti ottaen myötäilee yhteiskunnan kehityskulkuja.

”Oikeistolainen suuntaus on nyt vahvaa. 70-lukulainen eetos on häviämässä. Tilalla on yksilökeskeisyys.”

Helsingissä asuva Liisamaija sanoo lukevansa *Helsingin Sanomia*, joskus *Suomen Kuvalehteä*. Hänen vaihtoehtomediansa on *Voima*.

”Sitä on hauska lukea, koska se antaa *Helsingin Sanomiin* ja *Suomen Kuvalehteen*

verrattuna erilaisen näkökulman maailmaan.”

Meillä on koossa yhden hengen otos, mutta se peilaa suomalaisten mieltymyksiä aika hyvin. Ylen Taloustutkimuksella teettämän tuoreen Uutisarvostukset-tutkimuksen mukaan *Helsingin Sanomiin* luottaa 72 prosenttia suomalaisista. Se on kova luku yksittäiselle sanomalehdelle. Vielä hurjempi on Ylen omien uutisten luotettavuus: 92 prosenttia.

Liisamaija ei kuitenkaan erottele Ylen ja MTV:n (69 prosenttia luottaa) uutisia.

”Ne ovat ihan samanlaisia. Yle Femmalta taustoitetaan enemmän, mutta jos katsoo samana päivänä Yle TV1:n ja MTV:n uutiset, jutut eivät painotuksiltaan poikkea.”

Klo 9.56 Kahvi herättelee jo meidätkin. Jatketaan kierrosta. Pyydämme haastatteleuun ravintovaunuun saapuvan VR:n kategoriapäällikkö **Jaana Arvo-Kuparisen**. Myös hän luottaa mediaan. Arvo-Kuparisen mielestä median suurin ongelma on viihteellistytminen.

”Jopa *Helsingin Sanomat* on mennyt iltpäivälehtimäisemmäksi

99

Jos lempiaiheestaan lukee vähänkään pinnallista tai väärää tietoa, se kyllä ruokkii epäluuloa.

Mediatutkija Laura Ahva

muutamassa vuodessa. Juttujen taso on laskenut. Tabloidiksi vaihduttuaan lehti muuttui kokonaan eri tyyliiseksi. Tabloidi vaatii sen, että lehti tehdään kuvituksen ehdoilla”, Arvo-Kuparinen arvioi.

Arvo-Kuparinen sanoo, että *Kaupparehti* ja *Turun Sanomat* pitävät laatua yllä.

Kahden haastattelun perusteella matka on alkanut ihan mukavasti. Kritiikkiä tulee, mutta se on rakentavaa eikä varsinaisesti kohdistu luottamukseen. On mukavaa huomata, että ihmiset suhtautuvat rasittavaa katugallupiaan väkääviin toimittajiin ystävällisesti ja puhuvat ammattistamme lämpimästi.

Klo 10.22 Maisema vaihtuu sen, minkä se pelto-Suomessa vaihtuu, mutta suomalaisten ylisukupolvinen luottamus ei. 64-vuotias **Jarmo Pöyry** sanoo suoraan, että media tekee työnsä hyvin. Hän kertoo lukevansa *Hesaria* ja *Suomen Kuvalehteä* sekä katsovansa Ylen uutisia.

Ehkä vähän kriittisempää näkemystä mediasta voisi saada nuoremmilta, jotka ovat kasvaneet aivan eri mediamaailmassa kuin Pöyryn sukupolvi. Vastaaan junan käytävällä tulevat 24-vuotiaat **Minna Heimonen** ja **Iiro Karppinen**. He ovat samoilla linjoilla Pöyryn kanssa.

”Suomalaisen median luotettavuus on hyvällä tasolla”, Heimonen linjaa.

”Varsinkin jos vertaa Venäjään tai kehittyviin maihin.”

Juna lähestyy jo määränpäättämme. Käydään vielä jututtamassa kahta miestä. **Mikko Helme**, 57, ja **Jorma Islander**, 53, kuuluvat pohjoiseen matkustavan Botnian jääpallojoukkueen taustaryhmään.

”Yleisesti ottaen suomalainen media on luotettavaa, mutta ei painettu teksti ole aina totuus. Kun lukee useamman jutun samasta aiheesta, huomaa, että totuus löytyy sieltä väleistä”, miehet sanoivat.

”Asuin jonkin aikaa New Yorkissa ja luin *The New York Timesia* joka päivä”, Islander sanoo.

”Järjettömän hyvä lehtihän se on, muttei sen ja *Hesarin* luotettavuudessa ole eroa.”

Saavumme hetken kuluttua Tampereelle, sanoo junan automaattinen kuulutus. Aamupäivän junamatkan saldo on tiivistettynä aika odotetun kaltainen: Yleä, *Hesaria* ja *Suomen Kuvalehteä* arvostetaan, mutta iltapäivälehtiä arvostellaan.

Vastaukset ovat myös linjassa Ylen ja Taloustutkimuksen tulosten kanssa. Sen mukaan iltapäivälehtiin luottaa vain joka viides lukija. Samassa tutkimuksessa iltapäivälehdet ovat kuitenkin vastaajille tärkein uutislähde ja molemmat tavoitettavat verkossa noin kaksi miljoonaa lukijaa viikossa.

Junassa kuultu kritiikki tuntuu epäsuhtaiselta. Ehkäpä matkalaisemme hieman kaunistelivat vastauksiaan *Journalistin* toimittajille jutellessaan.

Klo 11.00 Saavumme Tampereelle. Junamatkan positiivinen tunnelma ja suomalaismediaa kohtaan osoitettu arvostus lämmittävät mieltämme.

Tampereen yliopiston tutkijatohtori **Laura Ahva** on erikoistunut median yleissuhteeseen sekä ammattimaisen journalismin ja itsenäisen kansalaistoiminnan yhdistelmiin. Hän tutkii parhaillaan muun muassa *Voima*-lehden tapaa tehdä osallistuvaa journalismia. Hän sanoo, että jollain tasolla *Voiman* ja *MV-lehden* tekemisen taustalla on sama dynamiikka, vaikka tietenkin täysin eri ideologiat.

”Halutaan edistää asioita, jotka eivät tekijöiden mielestä muuten pääse esille.”

Kysymme Ahvalta, onko esimerkiksi rasiseminen maahanmuuttovastainen kirjoittelu tuonut mediaa kohtaan tunnettuja epäluuloja enemmän esiin.

”Median kuluttajalla on helposti ulkopuolisuuden tunne suhteessa siihen, miten media asioista kertoo”, Ahva sanoo.

”Jos itsellä on vahva mielipide vaikka maahanmuutosta, koetaan että se oma näkemys ei pääse esiin, ja halutaan ryh-

tyä tekemään itse. Nyt on alettu tehdä.”

Puhumme myös kerronnan keinoista. Ahva sanoo Tampereen yliopiston taan- noisen yleisötutkimusprojektin osoittaneen, että lukijat kyllästyvät helposti rakenteeseen, jossa haastatellaan taviksia, kadunmiehiä, ja pyritään heidän sanomisillaan todentamaan jokin jutulle tärkeä pointti.

Vähän niin kuin tässä jutussa.

”Ihmisillä olisi kova halu luottaa toimittajien asiantuntemukseen”, Ahva sanoo.

”Halutaan että toimittajat nostaisivat itse olennaiset asiat esiin ja hakisivat jutun parhaat asiantuntijat.”

Myös uutisaiheiden ajankohtaisuutta yleisöt tulkitsevat paljon toimittajia tiukemmin. Toimittajille riittää ajankohtaisuuteen vähän uusi näkökulma. Yleisöt ovat tässä asiassa paljon tiukempia. Uutinen tuntuu vanhalta, jos sen on lukenut jo aiemmin päivällä netistä.

Mutta meidän taviksillamme ei siltikään ollut kovin kriittistä sanottavaa.

”Se on kaikesta huolimatta meidänkin tutkimuksemme mukaan se perushuomio”, Ahva myöntää.

Tunne asiasi. Mediatutkijat Laura Ahva (vas.) ja Elina Noppari sanoivat, että lukijat ärsyyntyvät, jos huomaavat tuntevansa asiat toimittajaa paremmin.

SEURAAMME LIITTYY toinen tutkija, muun muassa mediankäyttäjien arkikokemuksia ja sosiaalista mediaa tutkinut **Elina Noppari**. Hän huomauttaa, että vaikka mediaan sinänsä luotetaan, nimenomaan nettikansan luottamus on voitettava jokaisessa verkon pienyhteisössä erikseen. Niiden hankaluus ja kauneus on siinä, että titteleillä tai toimittajan krediiteillä on niiden sisällä hyvin vähän merkitystä.

”Verkossa elää yhä hakkerikulttuurin arvomaailma, auktoriteettien vastainen vapauden eetos. Vain sillä on väliä, mitä teet kulloisenkin verkkoyhteisön hyväksi. Se, että olet vaikka Ylen toimittaja ei automaattisesti takaa uskottavuutta. Pitää osoittaa pätevyytensä siellä yhteisössä.”

Some-aikakaudesta onkin puhuttu ”kunnioituksen jälkeisenä aikana”. Yksilökeskeinen aika nojaa entistä vähemmän suuriin tarinoihin ja auktoriteetteihin.

”MV-lehdessään salaliittoteoriat elävät vahvasti”, Noppari sanoo.

”Jo verkon rakenne tukee niitä. Yksi linkki johtaa aina toiseen, ei ole lopullista totuutta, vaan kaikilla omansa”

Valtamedioiden kesken on suuria eroja. Kansa ei luota kaikkiin ollenkaan yhtäläisesti. Silti MV-kiihkoilijoille Yle, Hesarri, Iltalehti ja Iltä-Sanomat edustavat kaikki samaa mädättäjien salaliittoa.

MEDIAN USKOTTAVUUDEN ja luotettavuuden kannalta rasistiöykkäreitä suurempi huolenaihe on kuitenkin toimitusten resurssien kaventuminen. Sillä on taipumusta johtaa yhä laveampaan yleistömittajuuteen.

”Kaikilla lukijoilla on lempiaiheita, joita he seuraavat, joista he tietävät paljon, ja joista he haluaisivat tietää vielä paljon lisää. Jos siitä aiheesta lukee vähänkään pinnallista tai väärää tietoa, se kyllä ruokkii epäluuloa”, Ahva sanoo.

Noppari huomauttaa, että yleismedian on hankala vastata eri-

Kuinka paljon luotat seuraaviin tahoihin? Vuosivertailu erittäin/melko paljon -tulokset yhteensä

	2013	2014	2015
Koulutusjärjestelmä	89	90	91
Poliisi	92	89	90
Terveystenhuoltojärjestelmä	75	77	81
Puolustusvoimat	74	72	76
Oikeuslaitos	78	77	75
Suomalaiset yritykset	67	69	73
YK	59	59	59
Kansalaisjärjestöt	55	55	57
Ammattijärjestöt	56	50	48
Kirkko	43	40	46
Eduskunta	52	47	43
Hallitus	45	45	38
EU	35	40	37
Kuntapäättäjät	37	31	32
Media	28	29	27
Työnantajajärjestöt	36	31	26

LÄHDE: KANSAN ARVOT 2015 -TUTKIMUS. N=3002 15–74 VUOTIASTA SUOMALAISTA

Mikko Helme

Iiro Karppinen

Jorma Islander

koistumisen ja pirstaloitumisen haasteeseen. Oli kyse sitten vakavista asioista tai vähemmän vakavista, oman asian ekspertit ovat hyvääkin toimittajaa helposti muutaman askeleen edellä.

"Seurasin tutkimustarkoituksessa verkon faniyhteisöjen toimintaa ja erästä **Adam Lambertin** ja **Sauli Koskisen** rakkaustarinalle omistautunutta keskustelufoorumia", Noppari muistelee.

"Aiheen perkaamiseen käytettiin valtavasti aikaa. Kaikki maailman mediat olivat kirjoittajien tarkastelussa vuorokauden ympäri. Kun pariskunnalle tuli sitten Suomessa riitaa, omakin ensireaktioni oli paukata foorumille tarkastamaan, onko *Ilta-Sanomien* ymmärtänyt omassa uutisessaan kaikki nyanssit, kontekstoinut tapahtumat oikein."

Erikoistuminen olisi kovaa valuuttaa, mutta vieläkö siihen joku pystyy, me pohdimme.

Klo 15.24 Paluumatkalla junan ravintola on ruuhkainen. Kansa on tukalasta oloista riippumatta yhä median takana.

Tutkijoiden kanssa jutteleminen on syventänyt kuvaamme siitä, mitä luottamus mediaan tarkoittaa, mutta myös hämmmentänyt. 29-vuotiaat **Joni Ek** ja **Janne Korhonen** vakuuttavat, että "kyllä kai mediaan jossain määrin voi luottaa."

"En usko että valtamediassa on tietoisesti vääriä tietoja", Korhonen sanoo.

"Jos virheitä on, se on lähinnä toimittajan huolimattomuutta tai perehtymättömyyttä. Eikä kannata ottaa yksittäisen median juttua koko totuutena asiasta."

Myös Ek ja Korhonen nostavat luottomediaoinaan esiin *Hesarin* ja *Ylen*. Jälkimmäisen tosin pienellä varauksella.

"Kyllähän siellä aina välillä hirveätä kesäharjoittelijatuubaa on päässyt läpi. Ja klikkausotsikoita. Ei se ehkä ole epäluotettavaa, mutta se on turhaa ja epäolennaista. Jos Yle kalastaa klikkauksia, se häiritsee erityisen paljon, koska sitä pitää laatumediana."

Miehet ovat huomanneet klikkausotsikoinnin menneen muutaman vuoden sisällä härskimpään suuntaan. Myös toimitusten kiire paistaa joskus läpi, ja lisää epäluotettavuuden tuntua.

"Iltapäivälehtien nettisivuilla on julkaistu täytenä totena vaikkapa satiirisateilta referoituja uutisia."

Keskiviikko 2.12.

Reissun aikana puhutaan taas kerran niin paljon *MV-lehdestä*, että on pakko tarttua härkää sarvista. Laitan viestin vihajulkaisun takana lymyilevälle **Ilja Janitskinille**, joka ei haastattelua anna

vaan julkaisee pyyntömmä *MV*-sivustolla. (Ks. oheinen kommentti.)

Pian Janitskinin tempauksen jälkeen sähköpostissa odottaa kuitenkin myönteinen yllätys: ei vihapostia, vaan asiallinen kirje *MV-lehden* lukijalta. Kirjoittaja käyttää omaa nimeään. Hän kirjoittaa olevansa keskiluokkainen, keski-ikäinen, keskihintaisella autolla ajeleva suomalainen mies.

"Koen olevani kohtalaisen maltillinen ja suvaitseva henkilö. Viime aikoina olen huomannut 'tarkistamani' uutisia *MV-lehdestä*", hän kirjoittaa.

Hän haluaa kertoa mielipiteensä ja sovimme haastattelun. Mies sanoo olevansa huolestunut Suomen ilmapiiristä. Hän kertoo usein kuullun väitteen, että valtamedia jättää asioita uutisoimatta.

Itsenäisyyspäivän jälkeisenä maanantaina hän kuitenkin peruu lupaamansa haastattelun. Hän perustelee kieltäytymistään sillä, että "ei halua antaa kasvoja netin vihasivustoille, koska ei vihaa".

Tavallaan helpottavaa, vihaahan on kuitenkin liikaa. Tavallaan viesti jättää ymmälleen. Mies vaikuttaa ajatelleen asioita, hän kirjoittaa asiallisesti, on selvästi järjissään.

Viestin loppuun hän liittää linkin *MV*-tason vainoharhaista vihanlietsontaa tykittävälle *Ylewatch*-sivustolle. ●

Joni Ek

Janne Korhonen

LUETUIMMAT NETTISIVUSTOT VIIKOLLA 48/2015

1. Ilta-Sanomat, 6 250 000	11. Nelonen Media 865 000
2. Iltalehti 5 641 000	12. Oikotie.fi 839 000
3. Yle 4 202 000	13. Vauva.fi 809 000
4. Helsingin Sanomat 3 568 000	14. Aamulehti 744 000
5. MTV 3 552 000	15. Uusi Suomi 686 000
6. Suomi24 1 718 000	16. Fonecta 686 000
7. Taloussanomat 1 549 000	17. Stara.fi 628 000
8. Tori.fi 1 538 000	18. Telkku.com 604 000
9. Kauppalehti 1 077 000	19. Bauer Media 602 000
10. Foreca.fi 999 000	20. MV-lehti 582 000

LÄHTEET: TNS METRIX, OINDEX

LUVUT OVAT SELAINKÄYNTJÄ ELI SIVULLA VIERAILLEIDEN LAITTEIDEN MÄÄRIÄ. LISTA ON SUUNTAA ANTAVA. TNS:N JA OINDEXIN LUVUT EIVÄT OLE TÄSMÄLLEEN VERTAILUKELPOISIA.

kommentti

MANU HAAPALAINEN
manu.haapalainen@journalistiliitto.fi

Haloo, onko MV-lehdessä!??

Viime aikoina ennen kaikkea *MV-lehti* on pitänyt yllä kuvaa siitä, että "kansaa" ei enää luota valtamediaan, koska valtamedia "vaikenee" maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden aiheuttamista ongelmista, islamisaatiosta ja sen sellaisesta.

Osittain kyse on näköharhasta. *MV-lehti* ei edelleenkään edusta kuin räyhähenkistä vähemmistöä.

Lehden lukijamäärä on totta kai suuri. Viikolla 48 sivulla kävi noin 582 000 eri selainta (ks. oheinen taulukko). *MV-lehti* on samaa kokoluokkaa *Staran*, *Telkku.comin*, *Uuden Suomen* ja *Kalevan* kanssa. Isoimmat valtamediat keräävät siihen verrattuna noin kymmenkertaisesti käyntikertoja.

Halusimme tätä juttua varten kysyä *MV-lehden* taustahahmo **Ilja Janitskinilta**, mitä hän ajattelee lehensä asioista ja sen asemasta suomalaisessa mediakentässä, sekä toisaalta siitä, miten valtavan paljon suomalaiset ennen kaikkea Yleen ja *Hesariin* luottavat. Kirjoitin Janitskinille alustavan tiedustelun ensin Facebookissa, sitten sähköpostilla:

"Olisiko *MV-lehden* taustavoima Ilja Janitskinia mahdollista haastatella *Journalistiin* esimerkiksi puhelimitse? Teen lehteen juttua siitä, mihin medioihin suomalaiset luottavat ja miksi. Haluaisin kysellä, mitä itse ajattelette *MV-lehden* suosion syistä, sen asemasta suomalaisessa mediakentässä ja lehden tulevaisuudennäkymistä."

Tiedustelua pitimmälle haastattelussa ei päästy, sillä Janitskin kirjoitti omat vastauksensa *MV*-tyyliin aggressiivisesti muotoiltuun juttuun oman lehensä sivuille.

"Kun muistetaan teidän edellinen valheellinen juttu koskien *MV:tä*, niin pidättäydyn vastaamaan omilla sivuillani, ettet pääse taas manipuloimaan ja valehtelemaan jutussasi", *MV:n* sivuilla lukee. *MV:n* jutun ohessa on julkaistu oma yhteydenottoni yhteystietoineen.

Janitskin kuitenkin vastaa jutussaan alustaviin kysymyksiini.

"Suosion syy löytyy siitä, että mediaa tehdään lukijoita varten, eikä niin kuin 'Teillä' on tapana, että lukijat ovat medioita varten", hän kirjoittaa.

"Asema mediakentässä on vakiinnutettu juuri nyt, taisellemme TOP 5 -paikoista mitä tulee uutismedioihin, sen todistavat lukijaluvut."

Viidenneksi oheisessa taulukossa sijoittuvalla MTV:llä on kuusi-seitsemän kertaa enemmän kävijöitä kuin *MV:llä*. Janitskin uskoo kasvuun.

"Tulevaisuudennäkymät ovat loistavat. Mikäli saamme budjettia kasaan ja palkattua ammattilaisia taloon, olemme Suomen ykkösmedia yksi kaunis päivä. Rakennamme siis riippumatonta mediataloa, emme vain yhtä julkaisua."

Kriittinen blogi oli viedä vankilaan

Itsenäisten bloggaajien ja toimittajien häirintä yleistyy Venäjällä.

MAARIT UBER, TEKSTI • ROGER MANNDAL, KUVAT

Kuolan niemimaan vaikutusvaltaisinta blogia pitävä **Aleksandr Serebrjannikov** saa taas matkustaa vapaasti. Matkustuskielto liittyi Blogger5:nä tunnettua Serebrjannikovia vastaan nostettuun oikeusjuttuun, jonka käsittely kesti lähes kaksi vuotta.

Serebrjannikovia syytettiin blogikirjoitustensa vuoksi ääritöiminnasta. Jos hänet olisi todettu syylliseksi, hän olisi joutunut valtakunnalliseen ekstremistien ja terroristien rekisteriin ikävin seurauksin.

Kuolan niemimaan Apatiitista kotoisin olevan Serebrjannikovin kestoaiheita ovat viranomaisten virka-aseman väärinkäytökset, byrokratian mielivalta, julkiset menot ja paikallispolitiikan kiemurat. Serebrjannikov on kritisoinut rankasti aluehallintoa ja etenkin kuvernööri **Marina Kovtunia**. Korruptiopaljastukset ja kuvernöörin arvostelu olivat viedä bloggaajalta vapauden ja maineen.

Syytteitä pidettiin yleisesti paikallisviranomaisten tehtailemina. Serebrjannikov yritettiin neuvostotyyliin lähettää mielentilatutkimuksiin monivaiheisen oikeusprosessin aikana.

Serebrjannikov selvisi ilman rangaistusta, mitä voidaan pitää yllätyksenä. Hän olisi voinut saada jopa kaksi vuotta

vankeutta.

”Uskon, että kansainvälisen lehdistön asiaan kiinnittämä huomio auttoi.”

SEREBRJANNIKOVIN TAPAUS HEIJASTAA vapaiden bloggaajien tilannetta ja toimittajien työskentelyolosuhteita Venäjällä laajemminkin. Häilyvien ekstremismi-syytösten käyttö on yleistynyt. Ääritöiminnan määrittely on rikoslakia laajempi. Laista on tullut keino vaientaa soraäänä.

Serebrjannikov saa tuloja blogisivulaan olevista mainoksista. Mainostulot tippuivat oikeusprosessin aikana maineen kärsiessä.

Serebrjannikovin nimeä yritetään edelleen tahrata. Hän taistelee jatkuvaa massiivista häiriökirjoittelua eli trollausta vastaan. Asialla ei ole esimerkiksi Suomesakin kohuttu Pietarin trollitehdas, vaan bloggaajan kärehtämien viranomaisten pr-ihmiset. Paikallis- ja aluehallinnon virkamiehet ja lehdistöpalvelut pyrkivät viemään blogikommenteissa käytävän keskustelun sivuraiteille. Tavoitteena on tyrehtyttää blogipostausten alkuperäisten aiheiden puiminen ja saada ihmiset epäilemään Serebrjannikovin kirjoitusten todenperäisyyttä.

”Minua on syytetty muun muassa pedofiiliksi ja väitetty, etten maksa veroja. Ja minulle kuulemma maksetaan kuvernöörin haukkumisesta.”

Eri sektorien pr-koneisto on Serebrjannikovin mukaan kasvanut Venäjällä viime vuosina.

Aluehallinto on ryhtynyt bloggaajan mukaan muihinkin vastatoimenpiteisiin. Aluehallituksesta on soiteltu blogisaitilla mainostaville vaatien mainosten poistamista. Jotkut yhteistyökumppanit ovat katsoneet parhaaksi vetäytyä.

Serebrjannikov saa runsaasti nimetömiä vihjeitä suoraan lukijoilta. Hänen lähdeverkostoonsa kuuluu myös muun muassa virkamiehiä, muita hallinnon edustajia ja alueduuman jäseniä.

”Kanssani tekemisissä olemisesta voitoin saada jopa potkut.”

SEREBRJANNIKOV ON TUNNETTU henkilö vajaan 800 000 asukkaan Murmanskin alueella. Moni on lukenut hänen blogiaan. Kirjoituksia luetaan myös Pietarissa, Moskovassa ja Pohjoismaissa.

Murmanskilaiseen ottavat yhteyttä

Vaikutusvaltainen bloggari.

Aleksandr Serebrjannikov on tyytyväinen siihen, että hän on pystynyt jättämään jälkensä alueen mediamaisemaan. Välillä blogissa käsitellyt asiat myös muuttuvat julkisen huomion ansiosta parempaan suuntaan.

”Vaihtoehtoisia näkökantoja on vaikea löytää muualta kuin blogini kaltaisista paikoista.

myös viranomaisten mielivallan kohteeksi joutuneet paikalliset yritykset. Esimerkiksi viranomaisten laittomiin päätöksiin ja väärennetyihin asiakirjoihin perustuvat yrityskaappaukset ovat maassa melko tavallisia. Kaltoin kohdellut firmat maksavat Serebrjannikoville tapausten selvittämisestä ja väärinkäytösten julkaisemisesta blogissa.

”Teen yritysten kanssa sopimuksia heidän liiketoimintansa kohtaamien ongelmien julkiseksi tekemisestä.”

Lukija ei aina voi olla täysin varma blogitekstin tilaajasta. Onkin aiheellista kysyä, miten yritysrahan vastaanottaminen vaikuttaa asioiden käsittelytapaan.

Serebrjannikov puhuu lonkeronsa joka puolelle ulottavasta propagandamekanismista. Etenkin parin viime vuoden aikana venäläismedia on julkaissut paljon tekaistuja uutisia. Jutut muistuttavat oikeita uutisia, mutta ne eivät ole totia.

”Vaihtoehtoisia näkökantoja on vaikea

löytää muualta kuin blogini kaltaisista paikoista.”

SEREBRJANNIKOV ON KIINNITTÄNYT huomiota myös siihen, että venäläisissä uutisissa käsitellään ainoastaan harvoin tulevaisuutta. Sitä, millainen Venäjä on vuoden tai muutaman vuoden päästä, ei juuri pohdita. On vain vastakkainasettelu lännen kanssa, taistelu, sota ja pakotteet.

Serebrjannikov mukaan maassa on käynnissä yhteiskunnan militarisointi. Siihen kuuluvat aseilla kehuskelu, asetekniikan näytökset ja muu propaganda, mikä ei edistä yhteiskunnan kehitystä.

Serebrjannikov pitää työtään vaarallisenä. Esimerkiksi hänen pahoinpitelystä hyötyisi moni. Syyllistä ei luultavasti löydetä, jos niin tapahtuisi.

”Jos olisin alunperin tiennyt, millaisia vaikeuksia kohtaan, en välttämättä olisi ryhtynyt tähän.” ●

SEREBRJANNIKOVIN BLOGI: [HTTP://BLOGER51.COM](http://BLOGER51.COM)

Kielenvaihtaja

Anu Partanen kirjoitti jutun suomalaisesta koulusta The Atlanticiin ja sai sen avulla kustannussopimuksen. Kirjoituskielen vaihto ei kuitenkaan ole helppoa.

TERHI HAUTAMÄKI, TEKSTI • MILKA ALANEN, KUVAT

Kun toimittaja **Anu Partanen** istuu kirjoittamaan New Yorkin kodissaan, hänestä tuntuu, että hänen silmien-
sä eteen nousee harso.

Pitkiin featurejuttuihin erikoistunut toimittaja on tottunut vai-
valloisiin kirjoitusjaksoihin. Harso ruu-
dun edessä johtuu siitä, että hän kirjoit-
taa nyt englanniksi.

”Suomalaisena osaan kirjoittaa englan-
tia ihan ok, mutta se ei tarkoita, että oli-
sin hyvä kirjoittaja englanniksi. Sanojen
vivahteet, tekstin rytmi ja äänensävy ovat
vaikeita, enkä itse näe suoraan, onko
teksti hyvää vai huonoa”, Partanen sanoo.

Seitsemän vuotta New Yorkissa on teh-
nyt hänen englannistaan sujuvaa, mutta
ammattikirjoittajana tulee välillä raja
vastaan, kun pitäisi löytää tismalleen
oikeat sanat kuvaamaan tilannetta, tun-
nelmaa tai haastateltavan olemusta.

Kun Partanen aiemmin työskenteli *Ima-
gen* toimituspäällikkönä, hän kirjoitti pit-
kiä, minäkerrontaa hyödyntäviä juttuja,
joissa tällainen havainnointi oli tärkeää.

Partasen vanha esittelyteksti Ylen *Pres-
siklubin* sivuilla kuvaa hänen ydinosa-
misaluettaan: ”Mä kerron miltä musta
tuntuu ja mikä on maailman tila” -jour-
nalismi.

Parin viime vuoden ajan hän on kirjoit-
tanut tietokirjaa, jonka viimeinen versio
valmistui syyskuussa. Se ilmestyy kuului-
salta HarperCollins-kustantamolta ensi
kesänä. Kirjaa varten Partanen on tehnyt

yli sata haastattelua ja muun muassa istu-
nut havainnoimassa koulunkäyntiä van-
halla yläasteellaan Espoon Matinkylässä.
Kirja kertoo pohjoismaisesta hyvinvoin-
tivaltiosta, vertailee amerikkalaisen ja
pohjoismaisen keskiluokan kokemuksia.
Ja kertoo tietysti myös siitä, miltä ame-
rikkalainen yhteiskunta Anu Partasesta
näyttää ja tuntuu.

AMMATILLINEN KIELENVAIHTO ei ollut Parta-
sen suunnitelmassa. Hän muutti New Yor-
kiin loppuvuonna 2008 rakkaussuhteen
vuoksi. Hän oli tavannut amerikkalaisen
miehensä Bostonissa journalismisemi-
naarin ruokajonossa.

Mukavan kuukausipalkkaisen työn ja
ystäväpiirin jättäminen ei ollut helppo
päättös.

Muuttoaan hän pohti minämuotoises-
sa jutussa *Oliviassa*: kannattaako itsenäi-
sen naisen jättää kaikki ja lähteä miehen
perään?

Partanen ei joutunut tyhjän päälle, sillä
hän sai Helsingin Sanomain Säätiön apu-
rahan Stanfordin yliopiston journalismi-
ohjelmaan, jonka kautta hän pääsi työ-
harjoitteluun *Fortune*-talouslehteen.

Samalla hän sai huomata, että ihmisen
kielitausta ei ole Yhdysvalloissa kummoi-
nenkaan kysymys. Hän kirjoitti lyhyeh-
köjä talous- ja teknologiauutisia, sellaisia
kuin ”Your Cell Phone as a Wallet”. Kou-
luenglanti, vaihto-oppilasvuosi Austra-
liassa ja New Yorkissa vahvistunut kieli-
taito riittivät siihen, että *Fortune* julkaisi

tekstejä lähes ilman editointia.

PARTANEN KIRJOITTI useita vuosia freelance-
juttuja pääasiassa suomalaisiin lehtiin.

Vuonna 2011 *The New York Times*issa työ-
skentelevä tuttu kuitenkin pyysi häntä
ehdottamaan lehteen vieraskynäaihetta
Pohjoismaista, ”kun meillä on ollut niin
paljon Lähi-itää viime aikoina”.

”Olin ensin vähän järkyttynyt ja tyypil-
liseen suomalaiseen tapaan mietin, että
mitä ajatuksia minulla muka olisi. Mie-
heni sanoi, että kun sinulle on hopealau-
tasella annettu mahdollisuus, niin nyt
kyllä tarjoat jotain.”

Juttu syntyi perussuomalaisten vaali-
voitosta. Sitä editoitiin reippaasti mutta
alkuperäistä tekstiä kunnioittaen.

Samana vuonna Partanen tarjosi *Helsingin Sanomille* juttua siitä, miltä suomalai-
nen koulu näyttää amerikkalaisen silmin.
Kun idea ei mennyt läpi, hän kirjoitti ju-
tun uudelleen amerikkalaiselle yleisölle.

Miehen tuttava tunsikin oikean henkilön
*The Atlantic*issa ja lähetti jutun tälle. Juttu
kiinnosti lehteä ja osui isoon puheenai-
heeseen: amerikkalaisten huoleen omas-
ta koulustaan.

Hienointa oli yleisön laajuus. Partanen
sai palautetta eri puolilta maailmaa, mitä
suomalainen toimittaja harvoin saa kokea.

Yksi ainoa juttu toi hänelle maksettu-
ja puhekeikkoja erilaisiin tilaisuuksiin.
Partanen löysi myös agentin ja hä-
nen avullaan kustantajan kirjaide-
alleen.

Uskallusta. Anu Partanen kannustaisi nuoria toimittajia opiskelemaan ulkomailla ja ainakin kokeilemaan kansainvälistymistä. Toimittajan työn ei ole mikään pakko rajoittua omalle pienelle kielialueelle.

VIERAALLA KIELELLÄ kirjoittaessa tajuaa, kuinka iso merkitys on lukijoiden kanssa jaetulla todellisuudella. Kun suomalainen toimittaja kirjoittaa suomalaisille vanhustenhoidon surkeasta tasosta, kaikki ymmärtävät lähtöasetelman.

”Amerikkalaiselle pitäisi taustoittaa, että kyllä, ongelmia on, mutta meillä vanhustenhoitoa ylläpidetään suureksi osaksi julkisilla varoilla. Amerikkalaiset varautuvat vanhuuteen säästöillään, ja köyhille tarkoitettuun valtion systeemiin ei kukaan halua joutua”, Partanen kertoo.

Partasta on hätkähdyttänyt esimerkiksi se, että Euroopan historiaa tunteville amerikkalaisille Suomi tuo mieleen yhteydet natsi-Saksaan.

”Englanniksi kirjoittaessa ei koskaan tiedä, mitä lukijan päässä raksuttaa: milloin kertoo itsestäänselvyyksiä ja milloin olisi pitänyt taustoittaa tarkemmin. Itse olen antanut tekstejäni luettavaksi miehelleni, ja hän on kommentoinut niitä.”

Omaa tyyliä ei voi suoraan muuttaa toiselle kielelle.

”Suomessa yritin aina aloittaa tekstin jotenkin räyhäkästi, mutta englanniksi se ei toimi. Olen opetellut menemään rauhallisesti asiaan”, Partanen kertoo.

”Minäkerrontaa amerikkalaiset käyttävät paljon, kun Suomessa sitä pidetään usein omakehuisena ja itsekeskeisenä.”

MONIA SUOMALAISIA toimittajia harmittaa, että työkenttä voisi olla globaali, mutta äidinkieliarvonnassa on jäänyt lyhyt tikku käteen. Kansainvälisen toimittajan työn haasteista kieli ei ole ainoa eikä aina edes suurin.

Partanen sanoo, että englanninkielisille medioille ei ole kynnyskysymys tilata juttua ei-natiivilta, jos idea on tarpeeksi kiinnostava tai ajankohtainen.

Säännöllinen freelancetyö vaatisi kuitenkin erikoisosaamista tai omaperäisiä näkökulmia, koska kilpailu on erittäin kovaa natiivien kesken.

Yhdysvalloissa kaikki tapahtuu suositte-

”Suomessa yritin aina aloittaa tekstin jotenkin räyhäkästi, mutta englanniksi se ei toimi.

luiden ja esittelyjen kautta. Nettisivuilta yhteystietoja löytyy huonosti, luultavasti tarkoituksella.

”Ihmiset miettivät hirveästi, kenet saisivat suosittelijaksi. Jos freelancetoimittaja on lähettämässä juttuideaa, hän

etsii ensin jonkun, jonka saisi mainita viestissä.”

Kaikki haluaisivat kirjoittaa narratiivista journalismia *The New Yorkerin* kaltaisiin lehtiin, mutta harva viimeistelykään idea menee läpi. Partanen on seurannut vierestä, kuinka valtavasti amerikkalaiset toimittajastävät tekevät taustatutkimusta jo ennen ideoiden tarjoamista.

Monet laatulehdetkin maksavat huonosti. *The New York Times* maksoi Partaselle vaivaiset 75 dollaria. *The Atlantic* maksoi 125 dollaria ja perusteli palkkion pienuutella sillä, että juttu meni ”vain nettiin”.

Suomessa ”näkyvyydellä maksaminen”

Lapsuuden maisemissa. Anu Partanen kävi yläasteen Espoon Tiistilän koulussa. Kirjaansa varten hän on vierailut tutussa koulussa havainnoimassa, millaista on koulunkäynti nykypäivän Suomessa.

on freelancereille riiston synonyymi. Mutta isolla markkinalla juttujen tuoma uskottavuus voi olla kirjaimellisesti rahanarvoista, kuten Partasen puhekeikat ja kustannussopimus näyttivät.

Amerikkalaiset lehtitalot eivät vie avustajasopimuksillaan kaikkia oikeuksia, joten Partanen myi koulujutun myös oppikirjaan paljon lehden palkkiota parempaan hintaan.

Freelancerit ovat silti tiukilla Yhdysvalloissa. Monet vaihtavat alaa tai räpistelevät alityöllistettyinä.

"New Yorkissa on myös todella rikkaita ihmisiä. Jos vaikka puoliso on Wall Streetillä töissä, toinen voi kirjoittaa ilman, että sillä tienaa toimeentuloaan", Partanen sanoo.

Kertovan tietokirjallisuuden markkinat ovat Yhdysvalloissa suuret, joten kirjaprojekti voi olla freelancerille joskus parempi tapa tienata leipänsä kuin juttujen myyminen. Partanen itse sai hyvät ennakot HarperCollinsilta ja lisäksi Koneen Säätiön apurahaa.

KIRJA ON OLLUT kiinnostava mutta yksinäinen projekti. Mutta Partanen tykkäisi yhä olla toimituksessa töissä.

"Voisin myös hyvin palata Suomeen, ja olemme siitä mieheni kanssa puhuneetkin. En toki odota, että voisin vain marsia jonnekin töihin."

Näkemys journalistisesta työstä on avartunut Amerikan-vuosina. Kertovia tietokirjoja työstetään kunnianhimoisesti vuosikausia. Kun Partanen oli kirjoittanut kirjaa vuoden ja mainitsi juhlissa, että hänellä on deadline puolen vuoden päästä, keskustelukumppani kommentoi: "No mitä sitten täällä teet, mene kotiin kirjoittamaan!"

"Amerikassa tehdään erittäin korkeatasoista narratiivista ja tutkivaa journalismia. Käsitykseni siitä, millaista pitäisi tehdä ja mihin pitäisi tähdätä, on muuttunut. En varmaan ikinä pysty sellaiseen. Se on masentavaa ja inspiroivaa." ●

Ole sinnikäs ja heittäydy

Sekä kotimaassa että maailmalla työskentelee suomalaisia toimittajia, jotka kirjoittavat muulla kuin äidinkielellään. Kolme heistä kertoi *Journalistille* sähköpostitse kokemuksiaan.

Bloombergin editorina Helsingissä työskentelevä **Ville Heiskanen** kertoo, että hän tähtäsi kansainväliselle uralle alusta alkaen. Hän suoritti opintonsa Lontoossa ja on työskennellyt Yhdysvalloissa. Nykyisin hän on mukana pyörittämässä tiimiä, joka kirjoittaa Euroopan teknologia- ja media-alasta talouden vinkkeleistä.

"Olen aina ollut englanninkielisen median suurkuluttaja, joten opin englannin hyvin varhain. Uutiskielen opetteleminen vaati kyllä paljon työtä, mutta journalistikan opinnoissa keskityttiin onneksi paljon myös kieleen", Heiskanen kertoo.

Hän arvioi, että Englanti on uutiskielenä napakampaa kuin suomi. Hän neuvoo seuraamaan paljon englanninkielisiä lehtiä ja blogeja, ja sitten vain rohkeasti hakemaan töitä tai tarjoamaan juttuja.

"Kielen täydellisyttä ei kannata muurehtia. Englanninkielisissä julkaisuissa on tyypillisesti paljon enemmän editoijia hiomassa kieltä kuin suomalaisissa lehtitaloissa. Hyvät juttuideat ja journalistiset standardit ovat toimittajalle tärkeämpiä kuin kieli. Lopullinen juttu usein koostetaan yhdessä tuottajan tai toimitussihteerin kanssa."

Toimittaja ja ihmisoikeusjärjestö ICAHD:n perustaja **Bruno Jäntti** tekee freelancetöitä Suomesta käsin englanniksi muun muassa Al Jazeeraalle, *Le Monde Diplomatique*lle, latinalaisamerikkalaiselle *teleSUR*ille ja yhdysvaltalaiselle *Truthout*ille.

Hänen valttinaan on erikoistuminen Lähi-idän politiikkaan, aihealueeseen, jolle riittää kansainvälistä kysyntää. Kilpailu

on kuitenkin kovaa, ja kirjoittaminen on vaatinut vuosien harjoittelua.

"Jotta kieli olisi lainkaan ilmaisuvoimaista ja sujuvaa, on luettava valtavia määriä laadukasta journalismia kyseisellä kielellä ja annettava aikaa omalle oppimiselle. Englanniksi kirjoittaessa kannattaa satsata laatu- ja tutkimukseen, pätevään lähteistämiseen ja täsmällisyyteen. Itseään ei kannata päästää ihan helpolla", Jäntti kertoo.

Anuliina Savolainen on nykyisin lehdistövastaava EU:n siviilikriisinhallintamissiossa EUCAP Sahel Malissa, mutta hän työskenteli pitkään freelancetoimittajana ja -kuvaajana Ranskassa. Savolainen teki töitä *Le Mondelle*, *Le Parisienille*, Radio France Internationalelle ja monille muille. Hän jakoi työhuoneen viestintäalan ihmisten kanssa, jolloin kontaktejakin syntyi.

"Olin melko yllättynyt, kun ensimmäiset toimeksiannot eivät aiheuttaneet suurempaa korjauskierrosta. Ilmeisesti tapa kertoo asioista maan tavalla tarttuu kuin salaa. Ranskassa kirjoitustyylillä on todella erilainen kuin Suomessa, paljon kuvailevampi ja kanta-aottavampikin. Oma tyyli muuttuu jollain lailla korukielisemmäksi", Savolainen kertoo.

Juttuideoiden ehdottaminen Ranskassa on pitkä prosessi. Meileihin ei yleensä vastata ensimmäisellä tai toisellakaan kerralla. Kuuluu asiaan soittaa perään, mutta hierarkian läpi harvoin pääsee suoraan päättävän henkilön puheille.

"Vieraalla kielellä kirjoittaminen on suuri rikkaus, joten kannustan ehdottomasti yrittämään. Kun kirjoitat toisella kielellä, ajattele sillä. Heittäydy toiseen kulttuuriin, kriittisestä ajattelusta luopumatta. Jos saat ensin luoduksi suhteet, kaikki on paljon helpompaa."

Terhi Hautamäki

Respekt för läsarna. Martin Andersson på Arbetarbladets digitala redaktion inser att mediehusen behöver nya grepp, men han befarar att läsarna kommer att känna sig nedvärderade när deras sportnyheter skrivs av en textrobot.

Robot räddar inte journalistiken

JOHAN SVENLIN, GÄVLE, TEXT • ALEXANDER LINDSTRÖM, FOTO

I april tog Mittmedias lokaltidningar i bruk koncernens första textrobot för väderprognoser. Nu kommer sportroboten som spottar ut hundratals matchreferat per dag.

Bemanningen är gles på Arbetarbladets redaktion i Gävle en torsdag morgon i december. Nyhetschefen **Lisa Pehrsson** står ensam vid nyhetsdesken och jonglerar nyheter om ett lokalt familjemord, nya strider i kommunfullmäktige och uppsnack inför kvällens Brynäs-match. På sportredaktionen är det släckt. Sportchefen **Maria Nordström** har just kommit ner från Mittmedias huvudkvarter i Sundsvall, men hon skyndar snabbt till ett möte som precis ska börja. I ett annat mötesrum sitter sex journalister från Arbetarbladet och har kurs.

”Det är inte så mycket prat om

roboten. Vi ser bara vädertexterna som den producerar varje dag”, säger Pehrsson.

Mittmedias satsning på robotjournalistik är något av elefanten i redaktionsrummet. Sedan drygt ett halvår tillbaka skriver väderroboten lokala notiser om vädret för koncernens 19 morgontidningar i Sverige utifrån SMHI:s fakta. Den var ett första steg i Mittmedias satsning på automatiserad textproduktion. I slutet av november skickade Mittmedias ledning ut ett internt meddelande om att textroboten Rosalinda inom kort börjar producera sportartiklar till Mittmedias nyhetssajter.

”Väderroboten var ett sätt för oss att lära oss hur automatisk text-

produktion fungerar. Den bygger på ett enkelt program som skrivs ihop på två veckor av en av våra egna utvecklare. Sportroboten är mycket mer avancerad och den är utvecklad i samarbete med ett framgångsrikt dataspelföretag”, säger **Robin Govik**, redaktionell affärsutvecklingschef på Mittmedia.

FÖREGÅNGARNA INOM robotjournalistik finns främst i USA, där företagen Narrative Science och Automated Insights utvecklat skrivrobotar som dagligen levererar hundratals nyhetstexter, främst om sport och ekonomi. Texterna baserar sig på siffreräta faktaunderlag, som delårsrapporter och match-

protokoll.

"Vi hörde oss för i USA om det fanns planer på att utveckla textrobotar för andra språk än engelska. Svenska ligger långt ner på listan och därför valde vi att driva utvecklingen själva", förklarar Govik.

För att förklara varför man inom Mittmedia överhuvudtaget gett sig in på robotjournalistik, hänvisar han till det förändrade medielandskapet.

"Vi måste täcka större bevakningsområden med mindre resurser och då kan tekniken utnyttjas."

I december kommer den nya sportroboten gradvis att tas i bruk. Nu pågår en personalisering av flödet, vilket innebär att konsumenterna utifrån personliga preferenser kan ställa in vilka matcher de vill ha från den nya tjänsten.

"Ingen vill läsa 300 matchreferat om dagen. Man vill snabbt få en pushnotis genast när favoritlaget, exempelvis ett division 5-lag i Västra Norrland, avslutat sin match. Hittills har den här typen av standardiserade texter skrivits av frilansare under stark tidspress eller så har de inte skrivits alls."

Mittmedia har på senare år, liksom andra mediekoncerner, minskat på journaliststyrkan genom en rad uppsägningar. På *Arbetsbladets* och *Gävle Dagblads* gemensamma sportredaktion har reportertjänsterna minskat från åtta till fem på ett par år och sportchefskapet centraliserats till Sundsvall. Även frilansbudgeten har krympt. Detta samtidigt som resurser satts på att utveckla robotteknik. Govik är allergisk mot frågan om det inte finns en risk att robotar kommer att ersätta riktiga journalister.

"Journalistik är Mittmedias af-färsidé, vårt uppdrag är inte att sysselsätta journalister. Ända sedan den industriella revolutionen på 1700-talet har människan varit rädd för att ersättas av maskiner. Om en maskin kan göra effektivare och bättre journalistik än en människa är det självklart att vi satsar på maskinen."

ÄN SÅ LÅNGE används textrobotar för specifika genrer med begränsade alternativ. Texterna är torra och uppfattas av testgrupper som mer objektiva jämfört med texter skrivna av människor. I USA pågår utvecklingen med att göra mer intelligenta och analytiska textrobotar.

Wordsmith har satt in personliga tilltal och ironi i sportreferat och det har gissats att 2018 blir året när den första roboten vinner ett Pulitzerpris.

Govik är tveksam till att det kommer att gå så snabbt. Han medger att de textrobotar som finns i dag inte kan mäta sig med mänskliga journalister.

"Våra robotar är ännu ganska dumma. De är fantastiska på det de gör och de är aldrig sjuka, men de förstår inte storyn utanför datan. En robot kan hjälpa en människa att hitta vinklar, men den kan inte själv dra slutsatser på samma sätt."

I slutet av november fick Mittmedias personal se några exempel på texter som skrivits av sportroboten. Det blev inga stående ovationer.

"Den stavar ju rätt i alla fall, men det är ingen journalistik. Man får veta målskyttar och hur slutresultatet påverkar tabellen, men det saknas känsla, närvaro och viktiga detaljer för helheten som en riktig reporter snappar upp", säger sportreportern **David Sandström** som hinner prata en stund om sportroboten innan han åker till Stockholm för att bevaka Brynäs bortamatch.

Allt som skrivs om Gävles anrika ishockeyklubb Brynäs ökar läsartrafiken till *Gävle Dagblads* webbplats. *Arbetsbladets* har sina starkaste läsarskaror i bandylandet Sandviken.

Hittills har det varit tal om att sportroboten endast ska ta över sportbevakning i lägre divisionsserier. För sportredaktionen har nätverket av frilansare fungerat som en kunskapsbas och en utvidgad kontaktyta till både publik och utövare inom hela idrottsfältet i regionen. Sandström befarar att sportredaktionen nu kommer att tappa mycket av den kontakten.

"Ledningen har meddelat att det inte kommer att finnas pengar för matchreferat från frilansare. Personligen tycker jag att det är en katastrof för journalistiken, men om inte roboten skriver blir det inga sportreferat alls. Man får väl vara glad så länge vi riktiga reportrar får skriva om Brynäs i alla fall", konstaterar Sandström.

SPORTROBOTENS TEXTER har inte heller imponerat på **Martin Andersson**, tidigare sportreporter men sedan juni omplacerad till digi-

Det har gissats att 2018 blir året när den första roboten vinner ett Pulitzerpris.

"Äntligen seger"

Exempel på text som sportroboten har skrivit:

2015-09-27 16:00 Omgång 21

Äntligen seger för Gottne efter 4-2 mot Spöland Vännäs

I halvtid stod det 3-1 mellan Gottne och Spöland Vännäs på Haraldsängen 1. Till slut blev det 4-2—vilket innebär första segern efter tre matcher utan en trepoängare.

Bakom de tre poängen låg mål från Emir Ragipovic 3 och Michael Wandera, medan Andreas Larsson Holmgren och Juan David Ramirez Polo gjorde Spöland Vännäs mål.

Matchresultatet innebär att Gottne ligger kvar på åttonde plats och Spöland Vännäs på elfte plats i division 3 mellersta norrland.

I nästa match, lördag 3 oktober 14:00, har Gottne Frösö borta på Lövesta aktivitetscenter, medan Spöland Vännäs spelar hemma mot Kramfors.

tala redaktionen på *Arbetsbladets*. Han ser med oro på en utveckling där personalresurser styrs till teknikutveckling och där journalister ersätts med robotar som inte ifrågasätter information eller följer grundläggande journalistiska principer.

"Ordet robotjournalistik låter illavarslande även om man själv känner sig som en robot ibland. Och bylinen, Mittmedias textrobot, ger en signal om att man inte tar det på allvar utan låter en robot sköta bevakningen."

Facksektionens ordförande **Anders Eklind** tar en paus i kursen och kommer ut från konferensrummet.

"Jag vet inte mer om koncernens strategi med textrobotar än det som allmänheten kunnat läsa i tidningen. Vi har inte heller blivit informerade om hur stor investering det handlar om", säger Eklind.

Han förstår Mittmedias strategi i den digitala omställningen att driva upp läsartrafiken för att öka sina intäkter. I strategin anses det avgörande att man publicerar stora mängder artiklar från ett stort område för att ge annonsörerna synlighet och locka läsarna att prenumrera. Eklind ser dock en uppenbar risk i att innehållet urvattnas när färre journalister ska göra mer. Han räknar inte heller med att robotarna kommer att lyfta läsartrafiken.

"Läsarna vill ha granskande samhällsreportage och snabba nyheter. Robotar kan skriva rutinartade artiklar som väder- och sportnotiser, men jag kan inte tänka mig att en robot skulle kunna granska ett skeende som består av många delar och pågår under en lång tidsperiod. Också de korta nyheterna kräver en journalistisk bedömning som robotar saknar."

Robin Govik framhåller att Mittmedias syfte med textrobotar är att förbättra journalistiken.

"Jag kan förstå om man blir upprörd över att robotens texter håller dålig kvalitet. Det jag däremot inte förstår är att man vill stoppa robotar från att ta över arbetsuppgifter som de gör snabbare och effektivare. Blir det bättre om vi förbjuder grävmaskiner också så att människor får gräva och fylla igen gropar?"

Stora grävpriset lär ändå gå till mänskliga journalister en tid framöver. ●

DAN LOLAX dan.lolax@fabsy.fi SKRIBENTEN ÄR SAMHÄLLSJOURNALIST PÅ ÅBO UNDERRÄTTELSE. SKRIVER NYHETSLOGGEN.

Våra ord, vårt ansvar

Vad gav nyhetsåret 2015 oss journalister? Nu tänker jag inte på nyhetshändelserna, de som summeras i krönikor i slutet av månaden. Jag tänker på vilka insikter vi fått under det gångna året om vårt värde och dess förutsättningar.

För min del har jag under årets sista månader stärkt i min tro på att bra journalistik inte garanterar en bättre värld men skapar förutsättningar för en sådan. Dålig journalistik gör oddsen sämre.

Speciellt ords betydelse och hur vi förmedlar dem har jag tänkt på. Om vi med de bästa intentioner och utgående från rådande journalistiska regler trots allt skapar en skev bild av verkligheten, vilket är då vårt ansvar?

Om vi illustrerar luddiga bedömningar om att Finland på grund av asylsökande och invandrare inte är lika säkert som i fjol med ett foto av beväpnade jihadister, ger vi då en korrekt bild av verkligheten? Så gjorde *Ilta-lehti* (4.11) efter att Skyddspolisens hållit presskonferens.

Om vi glömmer bort mediernas förstoringseffekt och tror att en plötslig fokusering på minoriteters brott ska falla i neutral jord, är vi då det journalistiska uppdraget troget? Den första december vek *Helsingin Sanomat* en helsida åt en våldtäkt i Hesperiaparken där

den misstänkte var en asylsökande. I samma tidning fick en våldtäktsdom mot en finländsk man – offret var en femtonårig flicka – en notis.

”Presidenten syftade på asylsökande men vi journalister får aldrig tro att de orden är avsedda för en minoritet enbart.

JAG ÄR FRÄCK nog att svara på mina egna frågor och jag svarar nej. Nej, vi ger inte en korrekt verklighetsbeskrivning om vi med rubrik- och bildsättning och förhastade slutsatser börjar likna det drägg som kletar ner sociala medier med lögn och hat.

Nej, vi är inte det journalistiska uppdraget troget om vi glömmer att vi ansvarar för hur vår rapportering upplevs. Det handlar inte om att utelämnas uppgifter om till exempel en misstänkt våldtäktsman utan om att sätta brottet i ett sammanhang och därmed också föra en redaktionell diskussion före: Varför rapporterar vi om detta brott och hur?

Jag fick höra att FNB:s strate-

gi i misstänkta våldtäktsfall är att klargöra om asylsökande är inblandade. ”Med anledning av den debatt som pågår i samhället om asylsökande och flyktingkrisen anser vi att det var nödvändigt att gå ut med informationen om att asylsökande misstänks”, skriver redaktionschefen **Jan Snellman** som svar på en fråga jag ställde. ”Annars kan läsarna säga att vi döljer något för dem.”

FNB ger misstankarna proportioner genom att visa hur asylsökande är representerade i brottsstatistiken, tillägger Snellman. Det är förstås en del av ett gediget jobb men faktum kvarstår: I Finland finns nu en minoritet som är underkastad en granskning som de flesta andra går fri från.

Förstoringseffekten är en del av vårt ansvar, och för att ta det ansvaret på allvar måste vi också granska sådant som misstänktsamma läsare struntar i eftersom det inte tjänar deras rasbiologiska människo- och världssyn.

President **Sauli Niinistö** sa i Yle Radio 1:s frågestund (5.12) att ”människor som vill vara här måste acceptera våra centrala värderingar, demokrati, jämlikhet och mänskliga rättigheter”. Presidenten syftade på asylsökande men vi journalister får aldrig tro att de orden är avsedda för en minoritet enbart. De gäller precis alla.

MEDIESPRÅK HÄR IGEN

Fick du obehag av artikeln om robotjournalistik? Eller ser du bara möjligheter och vill så snart som möjligt införa det på din redaktion? I så fall kan seminariet Mediespråk 2016 vara rätt forum att diskutera och planera.

På plats finns nämligen **Anna Karin Lith** som är redaktionell chef på Mittmedia. Lika spännande kan det bli då **Frida Boisen**, digital chef på Bonnier Tidskrifter, analyserar mediefältet i grannlandet.

Och hur kommenterar **Daniel Poohl**, chefredaktör på tidskriften *Expo* i Sverige, flyktingkrisen och de hatiska stämningarna i Sverige?

Från finlandssvenskt håll syns bland annat VD:n **Fredrik Rahka** från Förlaget M, samt både hyllade och prisbelönte översättaren **Janina Orlov** liksom humorgruppen KAJ.

Inga talare från det finska mediefältet finns i år bland föredragshållarna.

Seminariet kostar 250 euro och arrangeras 22–23 januari 2016 på Academill i Vasa, anmälan sker på mediespråk.fi. Publicistförbundet delar ut tio stipendier för att täcka avgiften för frilansare.

Magnus Londen

INGA J-ETTOR LÄNGRE

I framtiden blir det inget separat inträdesförhör för journalistik till Soc & kom. Istället ska man välja studieinriktning efter det första året.

”Det är en reform som gäller hela Helsingfors universitet, så här finns absolut ingen dramatik. Åbo Akademi och Hanken har redan tidigare genomdrivit samma förändringar”, säger skolans prorektor **Henrika Zilliacus-Tikkanen**.

I korthet handlar det om att staten vill få in studerande till bredare utbildningsprogram och därför blir inträdesförhåret gemensamt för alla studieinriktningar. Tanken är att om man först prövar sig fram och sedan väljer vad man vill satsa på så blir man snabbare färdig.

”Detta har inte att göra med Soc & kom eller journalistiken primärt, utan vi genomför bara samma reform som hela Helsingfors universitet. Det skulle se konstigt ut om vi stod utanför”, konstaterar Zilliacus-Tikkanen.

Magnus Londen

Joukkorahoitus tuottaa juttuja maailmalta

Ruotsalainen Blank Spot Project tekee reportaaseja maailmalta lukijoiden tuella. Vahvan jäsensuhteen toivotaan tuovan rahaa kassaan myös ensi vuodelle.

MATIAS ÅBERG, TUKHOLMA, TEKSTI •
JOHANNA HANNO, KUVA

Martin Schibbye tietää, mikä maailmalta raportoivan journalistin kohtalo voi pahimmillaan olla: hän ja kuvaajakollegansa **Johan Persson** ehtivät olla yli vuoden vangittuina Etiopiassa 2011–2012 ennen kuin heidät armahdettiin. Kyseenalainen tuomio tuli muun muassa väitetystä terrorismin tukemisesta.

”Jälkiviisas on helppo olla, mutta emme tietenkään olisi menneet rajan yli, jos olisimme tienneet, että meitä ammutaan ja meidät vangitaan”, sanoo Schibbye työpaikallaan Tukholman keskustassa.

Hänen mielestään toimittajan työssä jatkaminen on paras keino osoittaa kunnioitusta niille kollegoille, jotka ovat vangittuina maailmalla.

Schibbyen ja kumppanien alkuvuodesta julkistama hanke, Blank Spot Project, on julkaissut useita ulkomaanreportaaseja verkossa alkusyksystä lähtien.

Eri journalistien tekemissä jutuissa kerrotaan muun muassa ruotsalaisten hävittäjäkaupoista Thaimaahan sekä Burman eli Myanmarin mineraalibisneksen vaikutuksista paikallisväestön elämään.

TEKEILLÄ ON MYÖS ollut reportaasi siitä, mitä kuolleiden Isis-taisteilijoiden taskuista löytyy.

”Voimme matkustaa samaan paikkaan kuin muut, mutta kysymykset ja näkökulma voivat olla toisenlaisia. Voimme olla paikalla ennen kuin asioista on tullut uutisia – tai vaihtoehtoisesti jäädä seu-

raamaan tilannetta, kun muut ovat jo lähteneet”, Schibbye sanoo.

Valtaosa Blank Spot Projectin alkupääomasta on saatu 2 500 jäseneltä viime kevään rahankeruuvaiheessa. Lisäksi hanke on saanut lahjoituksia sekä myynyt omaa osaamistaan.

Vahva jäsensuhde ja joukkotamminen näyttävät olevan projektin elinehto. Lukijat ovat saaneet tavata tekijöitä ja antaa palautetta paikan päällä sekä seurata reportaasien tekoa suljetuissa Facebook-ryhmissä.

”Monet jäsenet tietävät asioista ja alueista enemmän kuin tekijät ja heidän osaamisensa pitää hyödyntää heti alusta asti. Toimittajille ja kuvaajille on tullut uudenlainen rooli keskustelun vetäjänä”, sanoo Schibbye.

Lupaavasti alkaneella hankkeella on kuitenkin edessään tiukat paikat: kahden miljoonan kruunun eli yli 210 000 euron alkubudjetti on jo käytetty eri projekteihin, ja ensi vuodelle tarvitaan kipeästi lisää rahaa.

Schibbye kollegoineen yrittääkin saada viimekeväiset lahjoittajat uusimaan jäsenmaksunsa alkukevääseen mennessä sekä hou-

kutella mukaan uusia jäseniä. Vuosimaksun suuruus on noin 65 euroa, mutta halutessaan kukin voi lahjoittaa enemmän.

”Tavoitteena on kolmen vuoden sisällä 10 000 jäsentä, joiden lahjoitusten voimin voisimme julkaista arviolta 12 juttua vuodessa.”

AJAN KANSSA TEHTY ja pureskeltu ulkomaanjournalismin maksaa. Työpanosten ja matkakulujen lisäksi osansa syövät muun muassa laajat vakuutukset.

”Meidän pitää varautua siihenkin, että joutuisimme lennättämään jonkun ruumiin kotiin. Mutta jos arvioimme etukäteen riskin niin suureksi, että henki on todella vaarassa, emme lähetä tekijöitä selaiselle alueelle.”

Blank Spot Project lupaa auttaa journalisteja matkajärjestelyissä ja kontakteissa. Tarvittaessa nämä saavat käyttöönsä satelliittiyhteydet yhteydenpitoa varten.

”Turvallisuuden eteen pitää tehdä niin paljon kuin pystyy, vaikkei kaikkia riskejä voikaan poistaa. Esimerkiksi kentältä saadut kokeemukset ja yhteistyö paikallisten journalistien kanssa voivat pienentää riskejä”, Schibbye uskoo. ●

Uutisia ulkomailta. Ruotsalaistoimittaja Martin Schibbye oli kuvaajakollegansa kanssa yli vuoden vangittuna Etiopiassa. Nyt hän hankkii joukkorahoitusta ulkomaanreportaaseille.

PALKINTOEHDOKAS

● Blank Spot Project -hanke oli marraskuussa ehdolla Ruotsin suuren journalistipalkinnon saajaksi kategoriassa ”vuoden uudistaja”. Hanke jäi tällä kertaa ilman palkintoa.

● Ehdokkuuden perusteita olivat muun muassa intohimo ulkomaanjournalismin kohtaan ja digitaalisen kansanliikkeen luominen.

● Hankkeen reportaasit ovat vapaasti luettavissa ja katsottavissa verkossa osoitteessa blankspotproject.se

anna hyvän kiertää

Monta elämää. Aamulehden sunnuntain 15. marraskuuta kansi jaettiin somessa jo ennen printin ilmestymistä, ja se saavutti laajaa huomiota. Myöhemmin teksti käännettiin englanniksi, ranskaksi ja arabiaksi. ”Miksi tyytyä maakuntalehdessäkin tavanomaiseen, kun voi tehdä universaalia”, uutispäällikkö Vesa Laitinen sanoo.

VESA LAITINEN, 48

● Aamulehden uutis-päällikkö vuodesta 2003.

● Aamulehdessä eri tehtävissä, muun muassa urheilutoimittajana, vuodesta 1988.

STEFANI URMAS, 35

● Aamulehden ja Alma Aluemedian muiden maakunta- ja paikallislehtien yhteinen ulkoasupäällikkö vuodesta 2012.

● Visuaalinen journalisti Aamulehdessä vuodesta 2006.

ANSSI JOKIRANNAN VALINTA

Lapin Kansan kuvaaja **Anssi Jokiranta** valitsi esiteltäväksi Aamulehden kannen sunnuntaina 15. marraskuuta. Kannen aiheena olivat Pariisin terrori-iskut.

”En muista aiemmin nähneeni ihmisten jakavan kuvaa painetun sanomalehden etusivusta sosiaalisessa mediassa. Minusta se kertoo, että jossain on onnistuttu.

Kansi on tyylikäs, informatiivinen ja huomiota herättävä. Idea on lopulta yksinkertainen. Kansi on jatkumoa mielenilmauksiin, joissa tärkeät rakennukset ja ihmisten profiilikuvat saivat yllleen trikolorin värit.

Rohkeaa ja nopeaa reagoimista parhaimmillaan. Kansi yhdisti painetun ja virtuaalisen maailman hetkeksi mielenkiintoisella tavalla.”

● TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI PYYTÄÄ ILMIANTAMAAN LOISTAVIA ALAN TUOTOKSIA. VIESTIÄ VIE SEURAAVAKSI ETEENPÄIN SE, JONKA TYÖ ESITELLÄÄN PALSTALLA.

Päivän ajatustyön tulos

NINA ERHO, TEKSTI ● AAMULEHTI, KUVAT

”Olin menossa lauantaina iltavuoroon ja ehdin päivällä miettiä, mitä haluamme sunnuntain etusivulla Pariisin terrori-iskuista viestiä. Perjantain tapahtumat olisivat vielä mielessä, mutta moni asia olisi kaluttu jo”, sanoo Aamulehden uutispäällikkö **Vesa Laitinen**.

”Uutiskuvia itse tapahtumista ei ollut saatavilla, ja hälytysajoneuvot tuntuivat kliseisiltä. Kynttilät ja kukkameret ovat sympaattisia mutta eivät uniikkeja tavalla, jota tavoitteleminen. Lopulta keksin hakea puheenvuoroa, joka laittaisi asioita kontekstiin ja vastaisi lukijalle, mitä tästä seuraa ja mitä se tarkoittaa. Sille tarvittiin valtakunnanviisas kirjoittaja.

Oli onnenpotku, että sain **Jaakko Hämeen-Anttilan** kiinni. Olen tyytyväinen siihen, että teksti ei ollut haastattelu vaan puhutteli suoraan lukijaa. Mielestäni Hämeen-Anttilan syvä asiantuntemus ja laaja perspektiivi veivät keskustelua eteenpäin ja syvemmälle käytännön toimista.”

”Kun kuulin Vesan tilanteen 3 000 merkkiä, olin ensin että apua, miten tabloidin etusivus-

ta saadaan samalla visuaalisesti puhutteleva. Onneksi pian ilmeni, että trikolorin valkoinen siivu imisi tekstin. Trikolori oli päivän mittaan noussut niin ilmeiseksi ikoniksi, että sen voimaan piti luottaa”, sanoo ulkoasupäällikkö **Stefani Urmäs**.

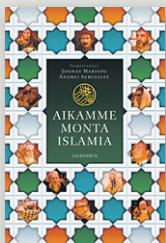
”Käytin suunnittelussa arkistokuvaa. Kun teksti tuli, aloin miettiä, miten lippuun saisi lisää puhuttelevuutta ja tunnetta. Sitten muistin maalaukset ja esitykset Ranskan vallankumouksesta ja ne mielessä tein lippuun nokiset, kriisiä henkivät sävyt.”

”Nyt jälkepäinkin ratkaisumme tuntuvat hyviltä. Silti pitää aina miettiä, mikä on tyylikäin tapa hoitaa isot, surulliset uutistapahtumat – ovatko ne medialle karnevaalin paikka. Mikä on hyvien perinteiden mukaista uutisointia ja ihmisten tiedonnälän tyydyttämistä, mikä haudalla hyppimistä”, Laitinen sanoo.

”Tietenkin myötätuntemme oli uhrien omaisten puolella. Silti emme halunneet tehdä vain suru- tai myötätuntoetuisia vaan myös journalismia – ajatella sitä, mitä lukijoidemme pitää tietää.”

Lukuvinkit jouluksi

Tieto-Finlandia-palkintoraadin jäsen, toimittaja **Maria Pettersson** valitsi *Journalistin* pyynnöstä joulun lukuvinkit. Kaikki kirjat ovat vuonna 2015 julkaistuja kotimaisia tietokirjoja.

JOONAS MARISTO JA ANDREI SERGEJEFF (TOIM.): AIKAMME MONTA ISLAMIA. GAUDEAMUS 2015.

Jos aiot kirjoittaa islamista, lue tämä

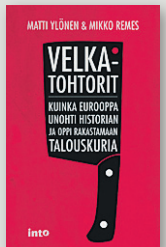
Kirja pitäisi säätää pakolliseksi kaikille islamista kirjoittaville toimittajille. Esittelee islamin kirjoja Suomen tataareista Turkin AKP-puolueeseen, salafisteista talibaneihin ja Kiinan muslimivähemmistöistä yhdysvaltalaisiin räppäreihin.

KALLE KNIIVILÄ: KRIM ON MEIDÄN – IMPERIUMIN PALUU. INTO 2015.

Mitä kuuluu Krimille?

Kalle Kniivilä selvittää, miten ja miksi Krim vallattiin ja mitä sen asukkaat valtaukselta ajattelevat. Loistokasta toimittajantyötä, hienoja haastatteluja ja helposti lähestyttävää tietoa.

MATTI YLÖNEN JA MIKKO REMES: VELKATOHTORIT – KUINKA EUROOPPA UNOHTI HISTORIAN JA OPPI RAKASTAMAAN TALOUSKURIA. INTO 2015.

Velkakriisin kriittinen peruskurssi

Kirja selittää, miten finanssikriisi syntyi ja miten sitä on yritetty hoitaa. Kirjoittajat matkustavat ympäri maailmaa kysymässä talouden asiantuntijoilta, miten velkakriisejä kannattaisi ratkaista. Käy ilmi, että Suomessa toimitaan eri tavalla kuin kokemusten ja historian valossa kannattaisi.

NIINA JUNTILA: KAVEREITA NOLLA. LASTEN JA NUORTEN YKSINÄISYYS. TAMMI 2015.

Joka viides lapsi on yksinäinen

Raskasta, surullista ja kovin tärkeää asiaa. Lasten yksinäisyyden määrä Suomessa ja erityisesti sen seuraukset ovat hurjat. Hyvä esimerkki, miten tutkimustietoa ja haastatteluja yhdistämällä saadaan tieteellisesti tarkka ja samalla koskettava kokonaisuus.

REETA PAAKKINEN: KUUN JA TÄHDEN MAILLA – ELÄMÄÄ TURKISSA JA KYPROKSELLA. ATENA 2015.

Ymmärrä Turkkiä, nauti samalla

Toimittaja **Reeta Paakkisen** kirja on oma-kohtainen kertomus elämästä turkkilaisessa yhteiskunnassa. Teksti imee mukaansa, lukeminen on valtavan nautinnollista. Samalla oppii ikään kuin vahingossa ymmärtämään maata, joka pysyy kansainvälisen politiikan polttopisteessä vielä pitkään.

VESA HEIKKINEN vesa.pekka.heikkinen@luukku.com
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

Kiistanalainen kansallismielisyys

”Aktivistiryhmä aikoo häiritä kansallismielisten itsenäisyyspäivän soihdunkulkuetta”, otsikoi *Helsingin Sanomat*. ”Itsenäisyyspäivänä Helsingin Töölössä poliisi piti erillään anarkistisen Vapaus pelissä -mielenosoituksen ja kansallismielisen 612-soihdunkulkeen”, uutisoi *Ilta-Sanomat*.

Keitä ovatkaan nämä kansallismieliset, joista uutisissa taajaan puhutaan? Entä mitä tämä kansallismielisyys oikein on?

Politiikan sanakirjan mukaan kansallismielisyys on nationalismia. *Kielitoimiston sanakirjan* mukaan nationalismi on myös kansalliskiihkoa.

Toimittajalla on yleensä valinnanvaraa nimeämisissä. Tällä kertaa voitolle pääsi *kansallismielisyys*-käsitteeseen nojaava nimeäminen. Valintaan vaikutti varmaankin se, miten mainittu joukko on itseään määritellyt ja miten poliisit ovat rähinöistä raportoineet.

Nämä soihdunkantajat saivat perusviestinsä hyvin läpi. Sanasyötin nielaisivat niin poliisit kuin toimittajtkin.

Kun uutisissa puhutaan kiistattomana totuutena *kansallismielisestä soihdunkulkeesta*, jota *anarkistit häiritsevät*, luodaan käsitystä hyvän ja pahan kohtaamisesta. Kansa hyvä, anarkia paha.

Mutta totuus ei ole tälläkään kertaa selviö. Se, mikä saattaa vaikuttaa tosioltoa, onkin kiistiä.

Totuus olisi tyyten toinen, jos sanottaisiin, että soihdunkulkeeseen osallistui *äärioikeistolaisia* tai *kansalliskiihkoilijoita*. Puhumattakaan siitä, että heihin viitattaisiin sellaisilla sanoilla kuin *kansallissosialismi*- tai *natsimieliset*.

Miten tapahtumista olisi voinut raportoida asettumatta minkään ryhmän puolelle? Ehkä kansalle olisi voinut kertoa tylsän totuudenmuokaisesti, että kulkueen järjesti *kansallismieliseksi itseään kutsuva ryhmä*. Ei tuo kovin napakka muotoilu ole, mutta onpahan – tarpeeksi tosi?

uusiin tehtäviin

KUKA?

Kauppalehden talouspolitiikan ja työmarkkinoiden toimittaja Kaija Ahtela, 57, on nimitetty lehden Brysselin-kirjeenvaihtajaksi. Hän aloittaa tehtävässään helmikuussa 2016. Aiemmin Ahtela on työskennellyt eri tehtävissä Iltä-Sanomissa ja Taloussanomissa sekä politiikan toimittajana Demarissa ja Uudessa Suomessa.

Talous on politiikkaa

Miksi halusit kirjeenvaihtajaksi Brysseliin?

Vanhanakin täytyy ottaa vastaan uusia haasteita. Eurooppa on mielenkiintoisessa vaiheessa, kun talouden takkuaminen ja pakolaisongelma koettelevat EU:n kestävyyttä.

Miten arvioit tulevan asemaipaikkasi turvallisuustilannetta?

Tuskin mikään Euroopan suurkaupunki on ollut turvallinen enää vuosiin. Toki terroriuhka pelottaa. Outoa olisi, jos se ei pelottaisi. Tämän ikäisenä sitä on kuitenkin oppinut elämään pelkonsa kanssa.

Onko terroriuhka vaikuttanut jotenkin uuteen työhön valmistautumiseen?

Ei ole. Valtaosa ihmisistä kuolee kuitenkin vanhuut-taan, todennäköisesti minäkin.

Kumpaa työsi on enemmän: talouden vai politiikan toimittamista?

Talous on tulokulma työ-säni, erityisesti yritysten toimintaan vaikuttavat päätökset. Mutta talous on myös

politiikkaa, ja politiikka on taloutta. Ei niitä voi leikata irti toisistaan.

”Kun herra antaa tehtävän, se antaa myös siihen riittävän kielitaidon.

Miten hyvin tunnet EU-koneiston?

Tunnen kutakuinkin kaikki Brysselissä olevat suomalaispoliitikot ja osan avustajista. Neuvoston pääsihteeristössä oleva Reijo Kemppinen oli esimieheni 1980-luvulla Uudessa Suomessa.

EU-asiat ovat myös kotimaan politiikkaa. Valtaosa Suomen lainsäädännöstä perustuu direktiiveihin tai EU:n asetuksiin.

Mitä kieliä osaat?

Englannilla aion pärjätä. Tosin suoritin ranskan perusopinnot muutama vuosi sitten yliopistolla, mutta en voi kehuskella taidollani. Papereiden perusteella

myös virkamiesruotsin pitäisi olla hallussa. Se ja lyhyt saksa auttavat periaatteessa ymmärtämään flaamin kiel-tä – siis periaatteessa. Mutta eikös se mene niin, että kun herra antaa tehtävän, se antaa myös siihen riittävän kielitaidon.

Teit muutama vuosi sitten opintovapaalla gradun teoreettisesta filosofiasta ja opiskelit psykologiaa. Mitä hyötyä opinnoistasi on ollut toimittajan työssä?

Kaikki hauska pitää aivosolut virkeänä, ja laaja yleis-sivistys on etu: toimittajan työhön on informaation käsittelyä, pilkkomista, kokoamista ja jalostamista.

Filosofia antaa hyvät väli-neet analyttiseen ja loogi-seen ajatteluun. Aatehistoria tuo perspektiiviä ymmärtää erilaisia ajassa olevia virtauksia. Psykologian opinnoista on etua ihmisten kanssa toimimisessa.

Pestisi kestää noin kaksi vuotta. Onko euroalue koossa vielä palattuasi?

Jaa-a. Olen toimittaja, en ennustaja.

Janne Salomaa

SATTUU TAPAHTUU

Lou Reed keljuili

Elokuu 2009. Olen aloitteleva rock-toimittaja. *Rumban* päätoimittaja Viljami Puustinen on tilannut jutun: mene Kämppiin tapaamaan Lou Reedia ja puolisoaan Laurie Andersonia.

Kyseessä on lehdistötilaisuus – elämäni ensimmäinen. Toimittajavihastaan tunnettu Reed on suuri idolini. Jännittää.

Huoneessa on kymmenkunta toimittajaa. Reed vastailee huoneen toisessa päässä pitkästyneen oloisena. Vatsassa on perhosiä, kun nostan käden ja saan vuoron kysyä.

”Kuinka suuri osa esityksistänne on improvisaatiota?”

Reed pyörittelee silmiään. Hätäännyn. Eikö se aio vastata? Täytyy tarkentaa!

”Meinaan, että kuinka monta prosenttia improvisoitte?”

”Prosenttia? Oh my! Kaksitoista pilkku seitsemän! Laurie, improvisoimmeko me kaksitoista pilkku seitsemän prosenttia?”

Kaikkia paitsi minua naurattaa. Hetken päästä Reed soimaa, kuinka toimittajien ei tulisi päästä keikoille ilmaiseksi sisään.

”Te olette vapaamatkustajia (freebies)! ”

Omaksikin yllätyksekseni huudahdan vuoroa pyytämättä:

”Valitettavasti emme suinkaan saa ilmaisia oluita!” (free beers)

Kaikki, jopa Reed, vaikuttavat kiusaantuneilta. Olen siinä uskossa, että lohkaisin hauskaasti.

Saan tietää kuulleen väärin, kun Jarkko Jokelainen kirjoittaa *Helsingin Sanomiin* näkökulman lehdistötilaisuudesta. Siitä, kuinka eräs rocklehden toimittaja teki tilaisuudesta hirtehsen huumorin täyttämän, viihdyttävän tapahtuman.

Hävetti. Isäkin soitti ja keljuili. Päätoimittaja Puustinen näki kuitenkin asiassa kehumisen paikan.

”Ainakin sä avasit suusi”, hän sanoi ja nauroi lämpimästi.

Jose Riikonen

KIRJOITTAJA ON HELSINKILÄINEN FREELANCETOIMITTAJA.

KERRO, MITÄ SINULLE ON SATTUNUT TYÖTÄ TEHDESSÄ. OTA YHTEYTTÄ TOIMITUKSEEN.

Taloustoimittaja. Taneli Koponen seuraa työssään Aamulehdessä erityisesti julkista varainkäyttöä. Hän kokee saavansa tutkivan journalismin projekteihin kohtuullisen hyvin aikaa.

Median perustehtävä

ANNA-SOFIA NIEMINEN, TEKSTI • ELIAS LAHTINEN, KUVA

Taneli Koponen sanoo hallintarekisterikohun osoittavan, miten tärkeä median rooli vallan vahtikoirana on.

Aamulehden taloustoimittaja **Taneli Koponen** ei malttanut odottaa, että postilakko päättyy.

Hän lähti Tampereelta Helsinkiin hakemaan muistitikkuja. Paluumatkalla junassa ehti vilkaista sisältöä ensimmäisen kerran.

”Ajattelin heti, että tämä on kova juttu.”

Tikulla oli valtiovarainministeriön muistioita hankkeesta, jonka tarkoitus oli mahdollistaa pörssi-

yhityn osakeomistusten piilottaminen hallintarekisterin taakse. Muistioista paljastui ministeriön taktikointi viestinnässä. Se pyrki muun muassa vaihtamaan keskustelun näkökulman sille kiusallisen omistusten julkisuudesta pois, kilpailun avautumiseen.

Koposen skuupit ilmestyivät marraskuun lopulla keskellä hallintarekisteristä syntynyttä kohua. Vain päivää aiemmin valtiovarainministeri **Alexander Stubb** antoi eduskunnalle virheellistä tietoa hallintarekisterin kannatuksesta.

Joulukuun alussa hallitus ilmoitti luopuvansa hankkeesta.

Koposen mielestä tapaus on hyvä muistutus siitä, miten tärkeä median perustehtävä vallan vahtikoirana on.

”Ei voi olla niin, että ministeriö ajaa jotakin piilotettua agenda, kuten Finanssialan keskusliiton tavoitteita. Lain valmistelussa pitää ajaa kansan etua”, Tutkivan journalismin yhdistyksen puheenjohtajana toimiva Koponen sanoo.

Hän sai muistiot käsiinsä julkisuuslakiin perustuvalla tietopyynnöllä. Se vaati sinnikkyyttä: muistioita ei haluttu toimittaa sähköisesti, ja muistitikun perään piti soitella, kun se ei ollut sovituksessa

paikassa.

Syksyn ajan aihetta seurannut Koponen kertoo, että jo aiemmin lain valmistelijat lopettivat puhe- linhaastattelujen antamisen. Sähköpostilla lähetettyihin kysymyksiin tuli vastaukseksi pelkkiä lainkohtia, lisäkysymyksiin ei mitään.

”Valtiovarainministeriö lupasi nyt, että se lisää avoimuutta. Toivon, että tämä tuo oikeasti muutoksia ministeriön viestintään.”

Avoimuuteen liittyvät ongelmat eivät ole tavattomia. Aiemmin Koponen on törmännyt niihin tutkiessaan Puolustusvoimien rahan- käyttöä. ●

”Yhteiskunnallisesti merkittävän tiedon saatavuus ja tarkkuus olivat vakavasti uhattuina hallintarekisterihankkeessa.

Riippumaton toimittaja ajattelee vain lukijaansa

Pörssiomistukset salaava hallintarekisteri kaa-tui vilkkaan mediaseurannan ja kansalaiskes-kustelun jälkeen. Osa hallintarekisterin kan-nattajista on sittemmin kyseenalaistanut toimittajien työn riippumattomuuden ja eet-tisyyden.

Esimerkiksi kansanedustaja **Eero Lehti** (kok) on syyttänyt lehtikirjoituksessa (*Keski-Uusimaa* 3. joulukuuta) minua *Journalistin oh-jeiden* rikkomisesta. Kansanedustaja Lehteä häiritsee se, että olin asiantuntijana toimitta-jayhdistysten kannanottojen ja yhteisten lau-suntoluonnosten teossa.

Arvostelua on kuulunut myös siitä, että hal-lintarekisteristä kirjoittavia toimittajia on ai-nakin Tutkivan journalismin yhdistyksen ja Poliitiikan toimittajien hallituksissa.

Arvostelijat unohtavat, että toimittajien teh-tävä on kyseenalaistaa ja haastaa erilaiset val-heet ja puolitotuudet. Näin tapahtui hallin-tarekisteriasiaassa, kun ilahduttavan monet mediat tekivät kriittisiä ja perusteellisia juttu-ja aiheesta.

Tätä ennen yhtä kriittinen ja monen median ponnisteluja vaatinut työ johti muun muassa vaalirahapaljastusten vyöryyn.

Toimittajat eivät uskoneet valtiovarainmi-nisteriön (VM) ja Finanssialan keskusliiton (FK) omasta näkökulmastaan syöttämiä tie-dotteita, vaan kaivoivat esiin yhteiskunnan läpinäkyvyyden ja demokratian kannalta tär-keimmän asian: yleisöjulkisuuden heikenty-misen ja viranomaisten tiedonhankintamah-dollisuuksien selvän huonontumisen.

Näitä näkökulmia talouselämän etujärjestöt eivät ole tuoneet esiin, vaan päinvastoin vähin-tään sumuttivat asiassa. Koska riippumaton toimittaja ajattelee vain lukijaansa tai katso-jaansa, hän tietenkin valitsee yleisön kannal-ta oleellisimman näkökulman.

Ei ole yllättävää, että julkisuuden heikentä-minen huonontaa myös lukijoiden ja muun mediayleisön mahdollisuuksia saada tietoa. Yhteiskunnallisesti merkittävän tiedon saa-tavuus ja tarkkuus olivat vakavasti uhattuina hallintarekisterihankkeessa.

Näkökulman valinnassaan riippumaton toi-mittaja oli vastuussa vain yleisölleen, ei mil-

lekään muulle mediatalon sisäiselle tai ulko-puoliselle taholle.

Ei ole myöskään yllättävää, että yksittäis-ten toimittajien johtopäätökset ja näkökul-mat siirtyvät sellaisten yhdistysten kannanot-toihin, joiden hallituksissa nämä toimittajat ovat. Kyseiset kannat ovat siis syntyneet toi-mittajan arkityössä ja sitten siirtyneet yhdis-tysten kannanottoihin.

Miksi toimittajat yhtäkkiä jättäisivät lausun-nosta pois sellaisia havaintoja, joita he ovat työssään tehneet?

Toimittajien kannat ovat siis siirtyneet yh-distysten kannanottoihin eivätkä yhdistysten kannanotot ole vaikuttaneet toimittajien kir-joitteluun. Tämä näkyy siinä, että vaikkapa osa taloustoimittajista – esimerkiksi *Talouselämän Emilia Kullas* – esitti Taloustoimittajien yhdis-tyksen lausunnosta poikkeavia ajatuksia (*Ta-louselämä* 1. joulukuuta).

Myöskään se ei ole yllättävää, että Tutkivan journalismin yhdistys pyysi hallintarekistereit-ä tuntevaa jäsentään kuten minua komment-toimaan. Vaikeassa asiassa on helppo tehdä virheitä eikä se ole kenenkään edun mukaista.

On tärkeää huomata, että yhdistyksen kan-nanotto ei ole vaikuttanut myöskään minun kirjoitteluuni eli yleisön saamaan tietoon.

Yleisöllä on tietenkin oikeus tietoon, joka saattaa vaarantaa kirjoittajan riippumatto-muuden tai tekstin puolueettomuuden. Tässä prosessissa sellaista vaaraa ei mielestäni ollut, sillä toimittajien havainnot siirtyivät toimitta-jajärjestöjen kannanottoihin eikä päinvastoin.

Ja jos tieto olisi siirtynyt toisin päin, niin yk-sikään toimittaja ei edes teoriassa ole sidottu minkään toimittajajärjestön kantaan.

Hallintarekisteriä käsittelevät kirjoitukset eivät tuoneet henkilökohtaista hyötyä yhdel-lekään toimittajalle – elleivät toimittajat sitten satu olemaan Euroclear Finlandin osakkeen-omistajia. Tämäkin on tarkistettu: eivät ole.

Sen sijaan toimittajat käyttäisivät asemaan-sa väärin, jos he eivät olisi nostaneet esiin hal-lintarekisterin yhteiskunnallisia epäkohtia.

Tuomo Pietiläinen

POLITIIKAN JA TALOUDEN TOIMITTAJA
HELSINGIN SANOMAT

Asenteellinen teksti

Journalistin 12/2015 Takasivun *Peili-saliin mars* -kirjoituksessa oli otet-tu mielestämme käsittämätön esimerkki paikallislehti *Keski-Hämeen* Facebook-sivuilta, missä kysyttiin ryhmäpäiväkodin asiak-kaiden eli lasten vanhempien mielipidettä siitä, mitä mieltä he ovat, jos samaan taloon tulee tur-vapaikanhakijoiden vastaanotto-keskus ja pitäisikö ”ryhmiksen” muuttaa sen vuoksi muualle. *Jour-nalistin* kirjoituksessa siteerattiin tunnettua kielentuntijaa ja väitet-tiin *Keski-Hämeen* kysymyksen sisältävän sellaisia arvolutauksia, jotka houkuttelevat enemmän kielteisiin kuin myönteisiin kom-mentteihin.

Mielestämme kysymyksemme on erittäin neutraali, eikä hake-mallakaan sisällä näkyviä tai pii-lotettuja arvolutauksia puoleen tai toiseen, varsinkin kun ottaa huomioon sen, että tiedossa oli kaupungin tekemä ”ryhmiksen” muuttopäätös. Pyysimme siis asianomaisten kannanottoja kau-pungin päätökseen.

Pidämme kyseisen esimerkin esille ottamista suoranaishana pilk-kanä *Keski-Hämeen* asiallista toi-mituksellista linjaa kohtaan, jossa pyritään mahdollisimman hyvin noudattamaan tasapuolisuutta, hyvää lehtimiestapaa ja *Journalis-tin ohjeita*. *Peilisaliin mars* -tekstin kirjoittaja on mielestämme toimi-nut asenteellisesti ja nähnyt Face-book-viestissämme jotain sellaista, mitä siellä ei ole eikä ole tarkoitet-tu olevan.

Esa Joensuu

PÄÄTOIMITTAJA-TOIMITUSJOHTAJA,
PAIKALLISLEHTI KESKI-HÄME

Mediakritiikkiä

Puheena oleva *Journalistin* teksti käsittelee uutisten sananvalintoja, esimerkkeinä sanat *pakolaistulva* ja *turvapaikanhakijoiden vyöry*. Kir-joitus on normaalia mediakri-tiikkiä. Haluamme korostaa, että pakolaisista ja turvapaikanhanki-joista kirjoitettaessa on hyvä tun-nistaa sanoihin liittyvät merki-tykset.

Journalistin toimitus

Arvokkaat jäähyväiset

Muutama viikko sitten eksyin paikalle, kun **Jarkko Nieminen** pelasi jäähyväisottelunsa Helsingissä täydelle areenalle. Olen 12 vuotta saanut elantoni pääsääntöisesti urheilusta, mutta nyt olen ollut poissa urheilukuvioista jo hetken.

Silti ihmettelin hiukan sitä, että hallissa oli minulle kovin vähän tuttuja kuvaajia. Tuntemattomia naamoja kamera tiukasti käsissään pyöri ympärillä sitäkin enemmän. Fanittamassa ottelua kuvaamisen ohessa.

Hetken ihmeteltyäni tilanne alkoi hahmottua.

Jo Lontoon olympialaisissa – kuten Sotsissakin – näin kuvaajia, jotka työskentelivät niin sanotusti

KARI KUUKKA kari@docimages.fi KIRJOITTAJA ON KUVAAJA JA MULTIMEDIATUOTTAJA.

”Rumia taklauksia kuvissa tuskin näkyy, mutta oikeat sponsorilogot sitäkin varmemmin.

”on spec” eli ilman palkkiota, kaulassaan ylpeästi lehden akkreditointi ja mielessä joku epämääräinen toive, ehkä jopa lupaus, että heidän kuviaan ostettaisiin. Ehkä.

Käytäntö näyttää nyt vakiintuneen. Tapahtumiin akkreditoidaan kuvaajia, joille ei makseta mitään. Kuvatoimisto myy kuvat – jos onnistuu – ja hyvittää kuvaajille tästä. Myyntihinnan ollessa keskimäärin noin 15 euroa kuvaajan osuus tästä

on bussiliput paikalle ja kahvikuppi. Kilometrejä ei yleensä korvata kai enää missään?

Joissain lajeissa lehdet luottavat joukkueen omiin kuvaajiin ja ilmaisateriaaliin. Rumia taklauksia kuvissa tuskin näkyy, mutta oikeat sponsorilogot sitäkin varmemmin.

Säästämisen kuninkuusluokkaan nousi *Iltaalehti*, joka ilmoitti hankkivansa toimittajille kamerat ja luopuvansa freelancekuvaajis-

taan. Päätoimittaja perusteli ratkaisua kameroiden kehittymisellä.

Samalla logiikallahan toimittajista voisi luopua, sillä onhan nuo oikolukuohjelmat nykyään jo aika huikeita?

Ehkä viimeinen niitti arkkuun tuli, kun tyttäreni koulukaveri ylpeänä silmät palaen kertoi, miten eräs urheiluajakauslehti julkaisee hänen kuviaan seuraavassa numerossaan. Hän on lupaava valokuvaajan alku ja luonnollisesti onnitelin.

Poika on 13-vuotias.

Voi tietysti sanoa, että urheilu on viihdettä, joten mitä väliä?

Haluaisin kuitenkin uskoa, että on edes jotain periaatteita, jotka määrittelevät journalismia. Jopa urheilujournalismia. Jopa näinä aikoina.

Jarkon, **Teemun**, **Forsbergin** ja **Federerin** ilta oli hieno tapahtuma. Arvokkaat jäähyväiset. Mutta mielessäni se oli myös jäähyväiset ammattimaiselle urheilukuvalle.

ETSIMME SUOMEN PARASTA JOURNALISMIA

EHDOTA VUODEN 2015 PARASTA JOURNALISTIA, JUTTUA TAI JOURNALISTISTA TEKOA.

VUODEN JUTTU

Palkintolautakunta valitsee saamiensa ehdotusten joukosta kolme voittajaehdotusta palkintoluokkiin Vuoden juttu, Vuoden journalistinen teko, Vuoden kirja ja Vuoden journalisti. Vuoden kirjaa voivat ehdottaa kustantajat.

VUODEN JOURNALISTINEN TEKOKIRJA

Kuka on edistänyt hyvää journalismia Suomessa vuoden 2015 aikana? Ehdota palkinnon saajaa viimeistään 31.12.2015 osoitteessa suurijournalisti-palkinto.fi.

VUODEN KIRJA

Palkinnot jaetaan suorassa lähetyksessä MTV3-kanavalla tiistaina 15.3.2016 kello 20 alkaen.

VUODEN JOURNALISTI

Seuraa meitä Facebookissa Suuri Journalistipalkinto ja Twitterissä #sjp2015.
www.suurijournalistipalkinto.fi

Suuri JOURNALISTI-PALKINTO

lukijoilta

MIKSI, JOURNALISTI?

Manu Haapalainen naureskelee *Journalistin* takasivulla kuinka kansanedustaja **Päivi Räsänen** (kd.) älähti perättömiin kirjoituksiin, joita on julkaistu *Tietoinfo*-nimisellä verkkosivulla. Haapalainen kuvailee *Tietoinfo* satiiriseksi, mutta se ei oikeuta perättömien uutisten kirjoittamiseen. Täysin hatusta tempaistut ”uutiset” leviävät omia aikojaan ja ajan myötä totuus sekoittuu taruun. Päivi Räsänen on täysin oikeassa tuntiensa voimattomuutta perättömien uutisten edessä. ”Miten pitäisi reagoida?” hän kysyy.

Minä kysyn miksi *Journalisti*, joka apinalaatikossaan kuuluttaa laadukkaan journalismin perään, voi puolustaa väärin tietojen levittämistä.

Olli Pohjanpalo

POLITIIKAN TOIMITTAJA, HELSINKI

SATIIRILLA ON SIJANSA

Satiiri ja muut poikkeavat tyyllilajit osa journalistista kulttuuria. Pakinoita, pilakuvia ja tarkoituksellisesti asioita vintasta näkökulmasta katsovia sisältöjä ovat julkaisseet ja julkaisevat edelleen myös niin sanotut laatumediat, *Helsingin Sanomat* muiden muassa. *Journalisti* ei puolusta väärin tietojen levittämistä, se kannustaa totuuden etsintään – myös satiirin keinoin.

Journalistin toimitus

OIKAISU

Toisin kuin *Journalistin* 14/2015 uutisessa kerrotaan, SAL:n ja HSY:n hallitukset eivät ole vielä tehneet päätöstä siitä, esittävätkö ne yhdistyksien yhdistymistä.

Journalistin toimitus

Intohimoinen sisustustoimittaja

Toimittaja **Tuula Salakari** (o.s. **Ranta**) kuoli 60-vuotiaana helsinkiläisessä sairaalassa 19. syyskuuta. Karhulassa 30. toukokuuta 1955 syntynyt Tuula muutti aikoinaan ensin Espooseen ja myöhemmin työn mukana Helsinkiin.

Kun Kustannusliike Apulehti (nyk. A-lehdet) osti 1970-luvun loppuilla osan Kustannus Oy Williamsin julkaisemista lehdistä, Tuula siirtyi yritys-kaupan mukana *Avotakkaan*, ensin sihteeriksi ja myöhemmin toimittajaksi. Tuulan rohkeus ja yllätyksellisyys ilmenivät muun muassa hänen purjelentoharrastuksessaan. Kerran työreissun päätteeksi hän järjesti lehden valokuvajalle ikimuistoisen koelennon.

Avotakassa Tuulan rakkaimpia aiheita olivat koti-, ruoka- ja antiikkijutut. Hän oli tuoteliass toimittaja ja vuonna

1993 hän oli myös mukana toimittamassa päätoimittaja **Leena Nokelan** johdolla tehtyä ensimmäistä *Antiikki-lehteä*. Hän kirjoitti useita WSOY:n julkaisemia juhla-, ruoka-, sisustus- ja antiikkitietokirjoja.

Tuula jatkoi sisustustoimittajana *Avotakassa* vuoteen 2007, jolloin hänen työsuhteensa päättyi yrityksen yt-neuvotteluissa. Työsuhteen päättymisen ei lannistanut Tuulaa, vaan hän jatkoi ahkerana freelancerina.

Anne Alter, Kaija Sarha ja Paavo Martikainen

KIRJOITTAJAT OVAT TUULA SALAKARIN PITKÄAIKAISIA YSTÄVIÄ JA TYÖKAVEREITA.

Luonnon kiertoon

Kansan Uutisten Turun alue-toimittajana 30 vuotta ennen eläkkeelle jäämistään toiminut **Pekka Helminen** kuoli 6. marraskuuta 64-vuotiaana. Hän oli syntynyt 27. joulukuuta 1950.

Pekka siirtyi syövän uuvuttamana ”takaisin luonnon kier tokulkuun”, kuten hän halusi asian ilmaista. Hän oli suuri luonnon ystävä ja tinkimätön journalisti. Luontosuhde sai tieteellistä pohjaa hänen biologian opinnoistaan, jotka jäivät loppusilausta vaille kesken.

Parhaimmillaan Pekka oli luontoon ja ympäristöön liittyvissä jutuissaan. Monesti muut tulivat perässä Pekan hyödyntäessä tietopohjaansa ja laajaa, tuttujen asiantuntijoiden verkostoaan.

Pekan motto ”ole utelias, kyseenalaista itsestäänselvyydetkin” sopisi jokaisen journalistin työn lähtökohdaksi.

Pekan henkireikä oli vaimonsa **Pian** kanssa rakentama

mökki Iniössä. Siellä hän vietti suurimman osan vapaa-ajastaan tarkkaillen luontoa ja kalastaen. Pekka matkusti paljon poikansa **Antin** kanssa. Hänen lempipaikkojaan olivat Gdansk ja Berliini.

Ennen toimittajan pestiään Pekka osallistui politiikkaan SKDL:n edustajana Turun valtuustossa ja kiinteistö- ja rakennuslautakunnassa, jossa hän joutui usein napit vastakkain Turun kaupunkikuvan tuhoajien kanssa.

Jouko Joentausta

KIRJOITTAJA OLI PEKAN TYÖTOVERI KANSAN UUTISISSA.

TAMPEREEN
YLIOPISTO

JOURNALISTIIKAN VIERAILIJAPROFESSORI lukuvuodelle 2016–2017

Tampereen yliopiston Viestinnän, median ja teatterin yksikössä (CMT) on haettavana journalistiikan vierailijaprofessorin tehtävä ajanjaksolle 1.8.2016–31.7.2017.

Haemme vierailijaprofessoriksi omalla alallaan erityisen ansioitunutta journalistia, joka on työssään kirjoittavana toimittajana, kuvajournalistina tai radio- ja tv-työssä paneutunut erityisesti aikamme humanitaarisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin hyvän journalismin käytäntöihin.

Esimerkkialueita ovat

- pakolaiskysymykset
- sota- ja konfliktitilanteet, ml. informaatiotodankäynti
- luonnon ja ympäristön kysymykset
- kehitysyhteistyökysymykset
- elintarvikeongelmat
- sananvapaus

Vierailijaprofessori osallistuu journalistiikan opetukseen eri tasoilla pitämällä esimerkiksi luentoja, työpajoja ja pienimuotoisia seminaareja. Hakijoiden ansioita arvioitaessa erityisesti painotetaan opetus- ja työsuunnitelmaa.

Hakemukset jätetään yliopiston sähköiseen rekrytointijärjestelmään 4.1.2016 mennessä. Katso <http://www.uta.fi/ajankohtaista/> työpaikat, josta löytyy myös tarkempaa tietoa tehtävän vaatimuksista, luonteesta ja palkasta sekä hakemuksessa vaadituista liitteistä.

Tehtävää koskevat tiedustelut:

Johtaja Heikki Hellman
040 571 3184
heikki.hellman@uta.fi

Professori Ari Heinonen
050 318 5927
ari.a.heinonen@uta.fi

Viestinnän, median ja teatterin yksikkö – CMT uta.fi/cmt

Etsi Xpertti

ETSITKÖ JUTTUUSI
TUTKIJAA-ASiantuntijaa?

palveluksessasi www.etsixpertti.fi

YLIOPISTOT,
TUTKIMUSLAITOKSET JA

 SUOMEN AKATEMIA

Journalistin toimitus toivottaa lukijoilleen
rauhallista joulua ja
onnellista uutta vuotta 2016!

JOURNALISTI

Kaakon Viestintä

Kaakon Viestintä Oy on kaakoissuomalainen mediatyhtiö, jolla on muun muassa maakunta- ja kaupunkilehtiä, useita verkkopalveluita sekä paino- ja varhaisjakeluliiketoimintaa. Yhtiö julkaisee Mikkeliissä ilmestyvää Länsi-Savoa, Savonlinnassa ilmestyvää

Itä-Savoa, Lappeenrannassa ilmestyvää Etelä-Saimaata, Kouvolaissa ilmestyvää Kouvola Sanomia, Kotkassa ilmestyvää Kymen Sanomia, Imatralla ilmestyvää Uutisuutusta sekä kaupunkilehtiä Vartti Kouvola, Vartti Etelä-Karjala ja Viikkoset. Lisäksi yhtiöllä on sähköistä liiketoimintaa. Yhtiön liikevaihto on noin 59 miljoonaa euroa ja henkilöstömäärä noin 800 henkilöä. Yhtiön kotipaikka on Mikkeli. Kaakon Viestintä Oy kuuluu Länsi-Savo-konserniin. kaakonviestinta.fi

HAEMME KESÄKSI 2016

UUTISTOIMITTAJIA, DESKITOIMITTAJIA JA VALOKUVAAJIA

ITÄ-SAVON TOIMITUKSEEN SAVONLINNAAN JA LÄNSI-SAVON TOIMITUKSEEN MIKKELIIN.

VALITTAVILTA EDELLYTÄMME alan koulutusta ja työkokemusta sekä valokuvaustaitoa, hyvää suomen kielen taitoa ja yleissivistystä. Luonteva monimediaosaaminen, sosiaalisen median hallitseminen, lukijalähtöisyys sekä aito kiinnostus maakuntalehtityöhön ovat välttämättömiä avuja, samoin videokuvaustaito kuvaajilla. Työn hoitaminen vaatii ajokorttia.

HAKEMUKSET 28.12. MENESSÄ työtodistuksineen sekä juttu- tai kuvanäytteineen toimitusten päällikkö Sirpa Silmäriille osoitteeseen: sirpa.silmari@lansi-savo.fi.

LISÄTIETOJA ANTAVAT:

toimitusten päällikkö Sirpa Silmäri, sirpa.silmari@lansi-savo.fi
päätoimittaja Tiina Ojutkangas, tiina.ojutkangas@lansi-savo.fi
Lisätietopyyntöihin voimme vastata ainoastaan sähköpostitse.

LANSI-SAVO | ITÄ-SAVO

Maaseudun Tulevaisuus on Suomen suurin erikoissanomalehti.

Lehden levikki on 78 899 (LT 2014) ja lukijoita sillä on 344 000 (KMT s2014/k2015).

Lehti ilmestyy kolmesti viikossa.

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Etsimme nyt
lehden tekoon toimitukseemme

Kesätoimittajia ja -kuvaajaa

Toimittajien ja kuvaajan tehtäviin kuuluvat maaseudun yrittämiseen, maatalouteen, elintarviketeollisuuteen, metsätalouteen ja -teollisuuteen, pankki- ja vakuutusalaan sekä päivän politiikkaan liittyvät uutiset.

Kesägraafikkaa

Toimeen kuuluu uutisgrafiikan ja piirroskuvitusten tekoa painovalmiiksi. Kokemus yleisimpien kuva- ja grafiikkaohjelmien käytöstä on tarpeen.

Lisätietoja antavat toimituspäälliköt Jussi Martikainen tai Tiina Taipale p. 020 413 2100

sähköpostit: jussi.martikainen@maaseuduntulevaisuus.fi
ja tiina.taipale@maaseuduntulevaisuus.fi

Lähetä vapaamuotoinen hakemuksesi mahdollisine työnäytteineen osoitteella:

Tiina Taipale
Maaseudun Tulevaisuus
Pl 440, 00101 Helsinki

Kuoreen tunnus
"Työhakemus"

Kesätyöt
alkavat pää-
sääntöisesti 1.6.
ja päättyvät 31.8.

**Hakemuksen tulee olla
perillä viimeistään
15. tammikuuta
2016.**

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Liikenteeseen. Valokuvaaja Liisa Huima on arastellut autolla ajamista Helsingissä. Nyt hän on aloittamassa ”kertausharjoitukset” tavoitteenaan tehdä kuvauskeikat autolla.

Kangistuneet kaavat uusiksi

MANU MARTTINEN, TEKSTI • HELI SAARELA, KUVA

Liisa Huima sai liiton aloittamasta uravalmennuksesta piristettyä uralleen.

Liisa Huima, 39, on toiminut opiskelujen ja erilaisten hanttihommiin ohella valokuvaajana yli 14 vuotta. Viime vuosina häntä on vaivannut tunne siitä, että omat luutuneet ajattelumallit rajoittavat ammatissa kehittymistä.

Huima hakeutui Journalistiliiton järjestämään uravalmennukseen, jonka pilottihanke toteutettiin lokakuussa. Valmennukseen pääsi 20 Journalistiliiton jäsentä eri ammattiryhmistä eri puolilta Suomea.

Huima on pitkään ajatellut kirjoittaa, mutta ei ole tehnyt asialle mitään.

”Olen miettinyt, että toimittajat eivät ehkä pidä siitä, että valokuvaajat rupeavat kirjoittamaan. Olen muutenkin miettinyt liikaa sitä, mitä muut odottavat minun tekevän”, Huima sanoo.

Hän haluaa myös uskaltau-

tua ajamaan autolla Helsingissä ja oppia käyttämään tietokoneohjelmia aiempaa monipuolisemmin.

LOKAKUUSSA JÄRJESTETTYYN uravalmennukseen haki yhteensä 47 SJL:n jäsentä. Valitut jaettiin asiakkaiksi kahdelle eri uravalmennuspalveluun tarjoavalle yritykselle.

Journalistiliiton valtuusto päätti 10. joulukuuta, että uravalmennusta jatketaan myös ensi vuonna. Liitto ostaa uravalmennusyritys UP Partnersilta puhelin- ja verkkovalmennusta sisältävän kokonaisuuden 150 liiton jäsenelle. Palvelu maksaa liitolle 40 000 euroa. Liiton jäsenelle palvelu on ilmainen.

Liiton koulutusasiamies **Nina Porra** sanoo, että palvelu on osa liiton uudistusprosessia.

”Olemme kuulostelleet jäsenistön tarpeita, ja haluamme vastata niihin konkreettisilla uusilla palveluilla. Tämä on yksi niistä”, Porra sanoo.

Porran mukaan valmennus sopii kaikille, jotka haluavat kirkastaa ammatillista identiteettiään ja kaipaavat tukea esimerkiksi paremman työhakemuksen laatimiseen.

Liisa Huima pettyi aluksi valmennukseen. Hänelle selvisi, että pääosa valmennuksesta koostuu omatoimisesta tekemisestä. Kukaan ei ole tullutkaan sanomaan, mitä pitäisi tehdä. Tärkein vaihe oli perusteellisen kartoituksen tekeminen, jonka jälkeen hän kävi keskustelut uravalmmentajan kanssa. Sessioita on kolme, jotka kestivät yhteensä noin kaksi tuntia.

Lopulta Huima oivalsi, että asiat pitää konkretisoida ja muutokset pitää tehdä heti.

”Sorrun usein ajattelemaan, että asiat ehtii tekemään joskus myöhemminkin. Valmentaja kehotti konkreettisoimaan ideat paperille. Esimerkiksi jos haluan ryhtyä kirjoittajaksi, minun pitää hankkia nauhuri”, Huima sanoo. ●

SANOMAN RADIOILLE TES

Vantaalla 10.–11. joulukuuta koolla ollut Journalistiliiton valtuusto hyväksyi Sanoma Media Finlandin radioiden työehtosopimuksesta saavutetun neuvottelutuloksen. Sopimus on voimassa vuoden 2016 marraskuun loppuun. Se on yhteneväinen viime vuoden syksyllä solmitun lehdistön tessin kanssa.

Noin kahtakymmentä toimittajaa koskeva sopimus syntyi hitaasti. Edellinen sopimus päättyi syyskuun 2014 lopussa. Neuvotteluja jarrutti ennen kaikkea kahden *Ilta-Sanomien* toimittukseen siirretyn radiotoimittajan epäselvä asema.

”Jatkossa iso kysymys on, mikä on tällaisten erillissopimusten merkitys. Luulisi, ettei työnantajakaan halua hirmuisen montaa eri tessiä soveltaa. Pitäisikö esimerkiksi lehdistön sopimus saada kattavammaksi?” Journalistiliiton edunvalvontajohtaja **Petri Savolainen** pohtii.

Manu Haapalainen

LIITTO PANOSTAA PALVELUIHIN

Journalistiliiton valtuusto hyväksyi liitolle vuoden 2016 toimintasuunnitelman, jossa keskeisessä roolissa on kehittämishanke Liitto+. Sen tavoite on jäsenten tukeminen muuttuvilla työmarkkinoilla. Liitto+ sisältää muun muassa uravalmennusta, koulutuksen kehittämistä ja mahdollisesti freelancereiden palveluyrityksen.

Liiton talousarvion 2016 loppusumma on 4,16 miljoonaa euroa. Toiminnan kulut katetaan jäsenmaksuilla ja omaisuuden tuotoilla, tarpeen tullen käytetään käyttörahastoa.

Manu Haapalainen

MEDIATALO ESA:N YT:T: LOMARAHAT LIIPASIMELLA

Mediatulo ESA kertoi joulukuun alussa aloittavansa yt-neuvottelut, jotka koskevat konsernin koko henkilöstöä. Mahdolliset henkilöstövähennykset eivät kuitenkaan koske journalistista sisältöä tuottavaa henkilöstöä.

Yt-neuvotteluiden taustalla on yhtiön tappiollinen tulos. Yhtiö pyrkii noin miljoonan euron säästöihin, jota tavoitellaan 20 henkilötyövuoden vähennyksillä. Lisäksi neuvotellaan muista säästökeinoista, esimerkiksi lomarahasta luopumisesta.

Manu Marttinen

ÄLÄ EROA TURHAAN

Tiesithän, että tiedottajat ja viestintäpäälliköt ovat tervetulleita jäseniksemme ja saavat samat jäsenpalvelut kuin muutkin?

Jos siis siirryt uutisdeskistä muihin viestintätehtäviin, Journalistiliiton jäsenyyttä kannattaa edelleen.

Jäseniämme ovat myös mm. toimitusten esimiehet, kuvaajat ja graafikot, viestinnän opettajat ja tutkijat, kääntäjät, kustannustoimittajat sekä freelancerit ja viestintäyrittäjät.

Lue lisää jäsenkriteereistä ja -palveluista osoitteesta www.journalistiliitto.fi.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

Kiitämme jäseniämme ja yhteistyökumppaneitamme kuluneesta vuodesta.

Hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta.

Vi tackar våra medlemmar och samarbetspartners för året som gått.

God jul och gott nytt år.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

Suomen Journalistiliitto

PUHELINVAIHDE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs.
00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån.
00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADRESS
Siltasaarenkatu 16, 00530 Helsinki
Broholmsgatan 16, 00530 Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki /
Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
(jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi
www.journalistförbundet.fi

FINKA / A-KASSA
www.finka.fi
(09) 8689 400

Suomen Journalistiliitto on ammattijärjestö, jonka tehtävä on valvoa journalistien ja journalismin etuja. Jäsenkuntamme koostuu viestintäalan ammattilaisista, kuten toimittajista, kuvaajista, graafikoista, kääntäjistä ja kustannustoimittajista.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
91. vuosikerta

SEURAAVAN LEHDEN
ILMESTYMISAIKATAULU
1/2016 aineisto 7.1
ilmestyy 14.1

ILMOITUSMYynti:
ilmoitukset.journalisti@journalistiliitto.fi, 044 755 5002

Aineisto-ohjeet, väriprofiilin ja hinnat löydät osoitteesta www.journalisti.fi › ilmoittajille

VARAA ILMOITUSTILASI AJOISSA.
ILMOITUKSET
3,00 €/PMM

Vapaiden kielten lumoissa

Jouni Kenttämies ihastui harpun soundiin vuosia ennen kuin ryhtyi soittamaan. Harjoittelu on työlästä mutta mieleistä, koska sen saa tehdä omilla ehdoillaan.

NINA ERHO, TEKSTI • LIISA TAKALA, KUVA

Jouni Kenttämies tietää, että moni mieltää harpun isoksi pedaali-harpuksi, jolla välitetään yleisiä tunnelmia sinfoniaorkesterissa tai kirkossa.

"Pedaali-harpun sointi on aika tumma, humiseva ja suunnaton. Itse olen lähempänä harpun varhaisempaa historiaa, johon liittyvät ritarit ja trubaduurit. Tosin laulamista en harrasta."

Kenttämies omistaa kaksi pedaali-tonta harppua, joiden sävellaji muutetaan pedaalin sijaan vivuilla. Isompi harpuista lepää olalla, pienempää soitetaan sylissä. Ensimmäisen kerran hän innostui harpusta jo opiskeluaikoinaan kuultuaan sähköharpun soittoa ja nähtyään pieniä syliharppuja.

"Huomasin, miten loistava soundi niinkin pienessä soittimessa voi olla – ja kuinka hyvä bilesoitin se on."

Sykäys oman harpun ostamiseen tuli viisi vuotta sitten, kun Kenttämies kuuli hyvästä harppukaupasta Berliinissä. Lentäessään sinne rullaluistelumaratonille hän osti menolipun ja kaksi paluulippua – toisen harpulle.

VAIKKA KENTTÄMIES alkoi heti ottaa soittotunteja, harpun harjoittelu oli etenkin aluksi kaikkea muuta kuin helppoa.

"Olin ikäni soittanut viulua ja pianoa, mutta nyt käsien piti mennä ihan uudessa suunnassa, aivan kuin pianon koskettimet olisi nostettu pystyyn. Se oli valtava aivo-myrsky, joka tuntui oikein huminana päässä."

Silti hän suosittelee soittoharrastusta lämpimästi etenkin niille aikuisille, joilla on lapsuudesta musiikkiopistotraumoja.

"Omilla rahoilla harrastaminen on ihan

toinen juttu. Voi vapaammin määritellä tavoitteet ja sen, mitä haluaa soittaa."

Harpusta Kenttämies on löytänyt myös esiintymisen ilon. Taiteiden yönä hän pakka- si soittimen vesitiiviiseen kuljetuslaukkuun, kiinnitti sen kanoottiinsa ja meloi Porkkalan edustalle Skorvöhön soittamaan.

"On hienoa antaa ihmisille tällaista aineetonta, mikä ei kuluta ketään eikä mitään."

KENTTÄMIEHEN OHJELMISTO ulottuu irlantilaisesta kansanmusiikista Led Zeppeliniin ja improvisaatioon. Tavoitteena on tila, jossa käsien vaihtaminen ei enää veisi tunnelmoinnilta ja yleisön kanssa kommunikoinnilla.

"On hienoa antaa ihmisille tällaista aineetonta, mikä ei kuluta ketään eikä mitään."

Kenttämiehen mielestä harpun vapaasti värähtelevissä kielissä on oma, erikoinen vihätyksensä verrattuna esimerkiksi kitaraan. Hänen viisihenkisessä perheessään jokainen soittaa jotain, joten harjoittelun keskellä eläminen on tuttua. Omalle harjoittelulleen perheenisä löytää aikaa vaikka aamulla ennen töitä, kun muu perhe on jo menossa.

Koska Kenttämiestä on aina kiinnostanut, miltä ihmiset ja asiat kuulostavat, työ radiossa ja soittoharrastus tuntuvat jatkumolta.

"Toisaalta uskon, että pieni konkreettinen soittotuokio keskellä kiireistä päivää olisi työteholle hyvä." •

VAPAAALLA

JOUNI KENTTÄMIES

● 52-vuotias kanavatuottaja Yle Radio 1:ssä.

● Harrastaa harpunsoiton lisäksi retkiluistelua, rullaluistelua, pilatetta, melontaa ja miekkailua.

● Opiskellut Tampereen yliopistossa tiedotusoppia ja kansanmusiikkia.

◀ Harvinaiset aarteet.

Kenttämiehen nykyinen iso harppu on hankittu Uppsalasta. Pienempi on tilattu netin kautta Kaliforniasta, vaikka se oli tuskaa, koska soitinta ei voinut kokeilla. "Mutta jossainhan rajan on mentävä. Ei tästä nyt oikein voi lähteä maailmankiertueelle täydellistä harppua etsimään."

Hyvää joulua, Lily

Koska on jouluku, *Journalistin* takasivulla kehuutaan lähimmäisiä. Ankea negatiivisuus jatkuu sitten taas vuodenvaihteen jälkeen.

Naistenlehti *Lilyfi* aloitti joulukuun alussa nollatoleranssia verkon naisviihille vaativan #verkkorauhaa-kampanjan. Teko on nuorten naislukijoiden suosimalta blogivetoiselta medialta rohkea ja hatunnoston arvoinen.

Verkkouhkailun ja asiattoman palautteen lisääntyminen on puhuttanut paljon. Niin paljon, että positiivista vastavoimaakin uhkailulle on alkanut kerääntyä. "*Lilyn* käyttäjät ovat yhdessä luoneet toisia kannustavan ja lämpimän yhteishengen. Se on netissä jo aika poikkeuksellinen saavutus. Nyt on aika levittää samaa ilmapiiriä kaikkialle ja hiljentää naisiin kohdistuva vihapuhe", jutussa todetaan.

Juttuun on listattu hyviä toimintatapoja verkkoviihaa kohtaaville. Vihaviestien tuominen julkisiksi voi auttaa löytämään vertaistukea, ja blogin kommenttimahdollisuuden voi aina sulkea. Ehkä kaikkein tärkeimmät neuvot koskevat toisesta välittämistä. Netissä voi aina myös kehua vihapuheen kohteeksi joutuneita toimittajia tai poliitikkoja.

Manu Haapalainen

Lyhyestä virsi kaunis

Helsingin Sanomat, Journalistiliitto ja Haaga-Helia ammattikorkeakoulu järjestivät 9. joulukuuta hienon keskusteluillan journalistien kokemasta pelosta ja uhkailusta. Paikalla oli joukko toimittajia sekä rikosylikomisario **Thomas Elfgrén** kertomassa näkemyksiään ja kokemuksiaan aiheesta.

Tilaisuuden lopuksi yleisö sai tilaisuuden esittää kysymyksiä panelisteille. Kuinka ollaan, eräs paikalla ollut mies antoi tyylipuhtaan näytteen jos ei nyt ihan uhkailusta, niin ainakin rasittavasta jaarittelusta, jonka päätteeksi hän vaati naispuolista panelistia "kasvamaan aikuiseksi".

Onneksi tilaisuus sai arvoisensa huipennuksen, kun eräs naishenkilö otti mikrofonin ja käytti puheenvuoronsa tyylikkästi:

"Pelko on suoja aivan kuten kipukin. Me tarvitsemme niitä molempia. En voi sanoa kenel-

lekään, että älä pelkää, mutta turvallisuutta voimme luoda.

Mieleni tekee siteerata **Dietrich Bonhoefferin** virttä. 'Kun pahan valta kasvaa ympärillä, vahvista ääni toisen maailman.'

Ajattelin, että se on teidän tehtävänne. Vahvistaa hyvää", nainen sanoi.

Hyvin sanottu.

Manu Marttinen

Hyvää joulua, Annat

Mediasyöksy ovat hallinneet maahanmuutto, rasismi, hallintarekisteri, yhteiskuntasopimus, ilmastonmuutos, Syyria ja **Aarnio**, ja niin pitääkin. Maailmaa ja yhteiskuntaa ravistelevista asioista pitää tehdä selkoa, ja niihin pitää yrittää analyysin ja journalistisin valinoin myös vaikuttaa.

Yleisönosasto

Jari Peltonen

JOULUKADUN AVAJAISET,
JOULUMARKKINAT,
JOULUTARJOUS, JOULUVALOT,
JOULULELUKUVASTO,
JOULUETÄLÄN MATKA,
JOULUKUUSEN JALKA HUKASSA,
JOULUSESONKI, JOULUKIIRE,
JOULUPUKKI TAVARATALOSSA,
JOULU NETISTÄ, JOULUHINNAT,
JOULUBLOGI, JOULULEHDET, JOULUALE,
JOULURAUHA!

Silti harkittua puimista tarvitsee myös tavalinen kotiarki. Siitä kiitokset **Anna Perholle**, jonka kolumnit *Ilta-Sanomissa* narauttavat lukijan omaa keskiluokkaista napaansa ympäröivistä kvasipuuhista ja ärtymyksenaiheista ja vaativat tilalle suhteellisuudentajua ja tervettä järkeä.

Kiitokset ansaitsee myös *Kodin Kuvalehteen* Etelä-Afrikasta käsin kolumnoiva **Anna Sillanpää**. Hänen konkreettiset havaintonsa vieraasta maasta jäävät mieleen, mutta vaikuttavinta on rehellisyys siitä, millaisia kipeitä mutta hyödyllisiä huomioita uusi ympäristö saa tekemään itsestään ihmisenä, naisena ja äitinä. Samoja asioita lukija huomaa itsessään, mutta vasta, kun Sillanpää on kirjoittanut niistä kylmiä väreitä synnyttävällä lämmöllä.

Nina Erho